

Megjelenik minden héten négyszer: t. i. a Jelenkor vasárnap, kedden és esütőtkön; a Társalkodó pedig pénteken, mindegyik minden ízben egyegy iven. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiado tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba a kívánatos példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetés felvesztetik's pontosan és jutányosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Pesti események mart. 29kétől 31keig; országgyűlési tudósítások mart. 24kétől 30kig; kir. válasz a független felelős miniszterium-alakítás's a közös teherviselés iránt's az urbiség és papi tized megszüntetése ügyében, az ezekre vonatkozó orsz. határozatokkal; mart. 31kei megnyugtató leirat a f. n. á d o r h o z, mellyel fogvást a független miniszterek tárczáikat elvállalták; törvényjavaslat az országgyűl. követeknek népképviselet alapjáni választásáról; Debreczen csatlakozása a pesti 12 ponthoz. Orsz. gy. legújabb megállapodások Elegy.

Ertesítő.

MAGYARORSZÁG és ERDELY.

Pest, mart. 30án 1848.

A tegnapesti hír, hogy fels. királyunk a felelős nemzeti kormányt megállapító tezikelyre megadá a szentesítést, minden polgárit a fővárosnak kellemes megnyugvásba ejt. A csoportozások nem olly gyakoriak's az igazságok is inkább csak a nemzeti őrsereg föllejverése, s elvállalt honfias kötelességei teljesítésére buzdítás körül összpontosult.

A lőporok az alsó vidékekre szándékolt szállítatása nagy ingerültséggel hatott ugyan a kedélyekre, mennyiben a városban forogható főváros a saját védelmére szükséges készlettel megfosztatni's a nyakaszegett kormány fás politikájának ótalmasása végett azzal az alsó vidéki katonai állomások ellátatni czéloztattak.

A népre lőni bűn. S a katonai kormány mégis lőport akart gépei számára küldeni, hogy a népre tüzelhessen. Harminczkét mázsa lőport a katonaságnak! — Ezzel akarja tán egész Bácságot levegőbe röptetni? —

Miként előbbi számunkban érintők, a lőport nemzetőreink elfoglalták, s a városi hatóság kezelése alá adták. Egyébként az előzvényi tapasztalatok a csupa elfoglalásnál megállapodást nem engedhettek, hanem ennek nyomán a teljes ingerültségben álló tömeg a fegyver-és lőportárak teljes átengedését sürgette, s mivel olly hatósággal vagyunk e' téren szem közt, mellynek lábaira kötözött drótot Bácsban rángatják, s így az intézkedések nagyon lassan sikerülnek, nemzeti miniszterünk egész eréllyel léptek közbe, s a fegyver és lőpor-kiszolgáltatás iránt az illető katonai főparancsnoknál utjalg intézkedtek. S ez már nem marad eredmény nélkül; mert a lőporos házakat, ugy a fegyver's az újépületi álgutáratkat nemzetőreink rögtön örkődés alá vették.

Es mivel egy névtelen levél folytán készületek tettek a budai kincstáról minden arany és ezüst pénzkészlet apróbb szakaszokban Bécsbe elszállítani, ennek megakadályzására miniszteri rendelet nyomán a kir. kamra's a hajóhid nemzetőrségi őrizet alá vétetett. Most az őrségi pontok minden vezetésbejeit — vagy kizárólag polgári őrvitéink tartják elfoglalva, vagy közösen teljesítik a sorkatonasággal, kik mozgalmink iránt a legbarátságosabb sympatiáit tanusítják, s viszont részünkről a testvériség nyilatkozataival találkoznak. — A nap délutáni része órhadi-tanács rendelete szerint a nemzetőrségi dandárok fegyvergyakorlatában töltetik; s örömmel mondhatjuk: miként vannak csapatok, mellyek a fegyverforgatás könnyűsége, a fordulatok egybevágása, s a lépések pontosságában bármellyik sorezzreddel is bátran kiállhatják a versenyt.

E' nap estéje egyike volt mozgalomdús életünk ama jeletereinek, mellyekben az ember mintegy levelezve magáról mindent, mi anyagi-szellem, könnyűség és fensőséggel ragadja meg a pillanatot, melly a gondolatokat egy pontban egyesíti's ez ama focus, mellyből a hazaszeretet, a nemzeti függetlenség és szabadság szent érzet lángol ki.

Fiatalságunk, melly martius 15ke óta folyvást viraszt, s melly ha pihen is, az első rezzenésre cselekvéskészen áll — mint villanytű áthatott szökelt fel fél tizenegy óra táján egy kiáltásra, melly először általános meglepetést, de nyomban közönséges fölkelést támasztott. — A világot, s benne fővárosunkat nagyszerű színpadnak vélted, mellyen véletlenül L á z á r t a p á s t o r t játszóknak színezünk, s midőn az éj elsötétült, s a fejedelem álomba merült, fölkel a gonoszság, ördögileg kacagott, mellyre becsületes embernek vére jegesül, s megindult az ártatlanság az igazság legyilkolására. De a gondviselés látatlan utakon működik; a 15 évig némaságban szenvedő S a l v i a t i mint Lázár lekiált az ablakokon: ó r o k v i g y á z z a t o k; és e' kiáltás megmenté, meg az ártatlan életet, meg a fejedelem érdekét, Genua becsületét, s a már száműzött igazságot.

E' 15 esztendő némaság fájdalomlincseit véled szétörtteknek s egy harsány örömhanga oldvadtaknak, midőn a szabadságterén a sötét éjjalban csendében e' regő kiáltás: f e g y v e r e p o l g á r o k! hangzott el, melly az utcák tekervényiben másod percenként ismételve tova zugott, úgy hogy két perc elfolyta alatt már az új épület rejtélyes falai, s a tömellen álguk ércz gyomrai viszhangzák az.

Mint odvából kizavart darázsraj hullámozott elő a nép a szabadságtérre. A pislogó lámpák homályos fényinél egyegy szuronyos zászló csillama ütközött a szembe, s minden részről kardok csörömpölése tette zajossá az éjt, melly néhány perc előtt még néma volt, mint a sír, s élettelen mint a halál. A megjelenik közt első volt választványi buzgó elnökünk N y á r y P., majd megérkeztek S z e m e r e B. bel's K l a u z á l G. kereskedési miniszterei, s velők P u l s z k y F. Már ekkor a tágas tér borítva volt emberekkel, kiknek szíveikben tűz és szemekben e' tűz lángja csapongott; a párkányzatot szuronyos nemzetőreink tevék.

Meg vagyunk csalva! a királyi szó nem tartatott meg! E' hangok találkoztak legsűrűbben, s keltének viszhangot, melly elhatand a Habsburgok hatszáz éves ősi lakába, s ott a kormos

falak közt dörög el az igazságot, mellynek szavára a terrorismus emberei elsápadnak. Mert ha p. o. bukás lesz, ezt ők készítik. A nemzetek nem enyészhetnek többé el, mert a népszabadság lelke mintegy a levegővel szivatik be. A függetlenség oltáránál az egész mívelt Európa találkozik. A fejedelmektől függ e' találkozás baráti kezet nyújtani. — És jaj az embereknek, kik silány önzésük, sötét vasfejűségökkel romba döntenek trón- és népérdekeket, mert ezekre az idő mond ítéletet, mellynek följegyzésében a hisztória olly hü, mint minő bűnösek voltak ők.

N y á r y P. egy asztalról elmondá: mikép az aggodalom, hogy felelős kormányunk némelly tárczáit a felség megerősíteni vonakodik, teljesült. Ebből egyszersmind valósult szólónak azon korábbi állítása is, miszerint a kigyó, mellynek a martiusi napok fejére sujtottak, csak elkábult, de el nem veszett. Metternich ugyan láthatólag nem működik, de hátrahagyott szelleme által izgattatnak azok, kik a fejedelem jószágából helyét elfoglalják. — A leiratra térve: ez a kancelláriát hatalmában ezentel is fenntartani akarja. És itt világosan nyilatkozik ama burocracia törekvése, melly Európát lázadásba ejt. Ez, hogy magát fentartassa, lételét biztosítsa, a trón érdekét dobja kockául a játékasztalra, hol milliók vagynak jelen, mint részvevők. — A finansés hadügyek — csakhogy világosan meg nem tagadtatnak, de körülrásunk teljesen a törvényeink's országunk alkotmányán kívül álló ausztriai miniszteriség's burocracia hatalma alá játsza azokat. Ez kijátszása lenne a nemzetnek, kijátszása az adott kir. szónak, melly egész Európa jelenlétében tététtet's mellyre népmilliók dörögtek az A m e n t. E' leirat ellen egyenesen tiltakozunk. Ha már oda jutottunk, hogy a koronás király adott szavában sem bízhatunk, ha a hatalom, melly ellen háromszáz év óta küzdünk, még vonaglásiban is olly országos bohrányt idézhet elő: akkor készen kell állanunk minden perczen védelmére azon állásnak, mellyt martius 15kén kivittunk's melly 16kán fejdelmíleg szentesítettet.

Szólo megemlít: mikép az országgyűlés a jelen komoly perczekben kellőleg fogva föl rendeltetését, olly választásban nyilatkozott, melly nemzetünknek becsületére válik. Ők huszonegy órai várakozást tartottak, mellynek elmúltával intézkednek a terhes körülményektől látogatott haza igényeihez mérten. Pest népe pozsonyi testvérítől a jelen perczekben el nem válhatik, be kell neki a fejdelményeket várnia. Addig azonban a nemzetiség teljes fegyverzetben készen tartassék, s ezenfölül minden becsületese lakosa Pestnek házanként szólhattassék fel a nemzeti őrsereghez állásra's fegyverforgásra. A' vést, melly terhes felhököt közelít felénk, csak úgy haríthatjuk el, vagy győzhetjük le, ha készen leszünk minden perczben.

P u l s z k y F. a nép zajos kívánatára fölolvastá a választólistát, mellyet a' rendek határoztak azon leiratra, melly Pozsonyban ünnepelesen megégettetett. Kivánták, némelylek a leiratot is hallani összefüggő értelmezhetés végett, de szólo azt olly bosszantónak tartja, hogy a fölolvastásával töltendő időlopásnak tekintethetnek. A' fölirat érlyes és határozott nyilatkozatiban harsány éljenzessel üdvözöltetett. E' fölirat ollyan, millyet az összes nemzet képviselőitől várni lehetett. — Majd olvasá szólo az elnökminiszternek a' pesti orsz. miniszteri bizottsághoz intézett hivatalos levelét is, mellyben elnökminiszter ur tudatja: miként a leirat homlokegyenest ellenlétben az adott kir. szó szentségével a' rendek és miniszterium teljes helytelenítésével találkozott. Tovább: hogy az arra kelt választat fölvitelére nádor kir. helytartó mint a király és ország közti közbenjáró vállalkozott a' rr. felhívására olly kijelentés mellett: hogy vagy a felelős kormány szentesítésével térend vissza, vagy megszűnik lenni Magyarország nádora; és ez esetben miniszterelnök ur is miniszter-társai nevében lelépést mondott ki, minthogy a leirat szerinti értelemben felelősséget a' nemzet irányában nem vállalhat. — Viharos éljenek zúgták át e' férfias nyilatkozatok hallatára a' tért, mellyen a' szabadság koporsója töretett szét, s a' halvány színhaltó vidám életre támasztott. Oszatlan tetszés a' miniszterium, és István nádor eljárásai iránt.

K l a u z á l Gábor és S z e m e r e B. szinte szóltak a' néphez's habár mint felelős kormánytagjai jelennek is meg az új nemzetnek, de kivált az utóbbi még sem állhatják meg, hogy a leirat által keblökben támasztott fájdalomajgásokat el ne panaszolják. E' leirat, melly a kir. szó szentségéről létepte a' sérthetlenség pecsétét, legkíméletesebb szavakkal a' z a t o s. Itt ismét azon fásult rendszer embereivel kell a' nemzetnek találkozni, kikkel háromszázadon át eredménytelenül küzdött. Szólok is, mint pozsonyi társaik a' törvény szentesítését nem hozó leirat esetében tárczákat leteszük, s mint egyszerű polgárok lelépnek a' nép közé, közdeni ennek jogaiért, melly szent, sérthetetlen. De, mig a' választatra leirat nem érkezik, ők is a' pozsonyi testvérekkel egyetértve várakozást javasolnak, azonban e' várakozás ne legyen télen és tespedő, mint az eddigi, hanem éber és eselekvő, mint az idő nagy fontossága kívánja. Fegyverzetessék föl a' nemzeti őrsereg, s Budapest minden lakosa csatlakozásra szólíttassék. Közös akarattal elhatározatott: hogy a' nép holnap reggeli 9 órakor választványi, s 11 órakor a' múzeum előtti téren népgyűlésekre hívassék meg. Ezzel a' fáklyák elolaltának, s a' nép elszéledt, nem aludni, mert e' perczekben az álmok vétek, hanem örködni és virasztani a' szabadság fölött, mellynek annyí ellensége van; mert a' szabadság oly kincs, melly világteremtés óta kizáratván a' míveltégek gonyolt emberek köréből, a' vadonokba a' természet gyermekei körébe szorított, de mert ide üzetett, sérthetetlen, eredeti szent tisztaságában őriztetvén meg, végre eljutott hozzánk, mi megismertük kedves barátunkat, kezet szoritánk vele, s így gyámolítva szeretetünk által hadat üzent minden gonoszság, hízlegés, önzés, önkény, zsarnokság és szolgálalárendeltségnek. Ezért kincs a' szabadság, s ezért bir annyi ellenséggel; de megteremti az egyenlő-

séget, s ez biztosít számára győzelmet akár az egész világ fölött, ha történetesen ez barátja nem volna. (Folyt.) K. P.

ORSZÁGGYŰLÉS.

Kerületi ülés Mart. 24kén d. e. 10 órakor, elnökök: Biró J. és Széchenyi István. Az elnökség néhány választványi jelentést mutatott be, mellyek az idő drágasága miatt az illető miniszteriumhoz utasítottának. A' kerületi jegyzőkönyv vezetőjének Kocsics Péternek jelentése is a' belügyi miniszterhez utasítottat, — az illető fáradozásainak megjutalmazása arra bizatván. Esztergom és Debreczen város követei népgyűlésekből vett utasításait jelenték be, mellynélfogva az alsó táblának érlyes föllépéseért hálás köszönet szavaztatik, s a' pesti 12 pont figyelembe vétetni kéretik. Debreczen különösen ama nagy lérfut, ki a' századokon át uralkodott burocratiának nyakát szegé, diszpolgárává szentel. B e r n á t h. Fölszólitá a' miniszteriumot, hogy a' még élő adminisztratori rendszert, egy törvényben megszüntetni törekedjék. Egyszersmind kéri a' rendeket, hogy az országgyűlés szétoszlásakor megint egy nyilatkozatot bocsásson közre a' követi kar, mellyben lépéseik a' küldők előtt mindenütt egyenlőn igazoltassanak. — B ó n i s. Az adminisztratori rendszer különben is törvénytelen levén, most magában öszszerogyik, mert törvényes kormány előtt a' törvénytelen hivatal nem állhat meg. A' követi kar végnyilatkozatát nem ellenzi: véleménye szerint azonban a' hazaviendő törvények eléggé fognak szólani lépéseik föl. — M a d a r á s z. Ung követe utóbbi indítványára Szabolcs kifejté már nézeteit. — Az adminisztratori rendszer megszüntetésére hozandó törvény initiálása midőn a' miniszterre bizatnék, nem szeretné elvül megörökíttetni, hogy az iniciativa egyedül a' miniszteriumot illesse. — Még egypár követ ő felségének honunkban lakását kíváná, mi viszhagra nem igen talált. — Ezután néhány üzenet olvastatott, S z e m e r e a' sajtótörvényekre nézve módosításokat ajánlván az ülés szétoszlott.

Mart. 26kán d. e. 10 órakor kerületi ülés. Elnökök: Szentkirályi M. és Szabó Pest és Temesmegye követei. M a k a y. Krassó megye népgyűléséből érkezett petíció nyomán az országgyűlésnek bizodalom és hála szavaztatik; a' krassóiak a' pesti 12 pontot egy szívvel lélekkel magukévá tevék. — U j v i d é k követe szintilly értelemben nyilatkozott. A' pesti 12 ponton túl kívának még, vallási háborítatlanságot a' szerbek számára, s e' végett conventet Ujvidéken, az egyenlőséget a' zsidókra is kiterjesztvén. Egyébiránt a' szerbek a' magyar alkotvány iránt tántoríthatatlan hűséget ígérnek. R ó n a y. Csanád megye szinte elfogadá a' 12 pontot, s az országgyűléssel tökéletesen megelégszik. M á r j á s s y Sáros részéről hasonló értelemben nyilatkozik, — kívánván egyuttal hogy ő felsége hazánkban lakjék. — Ezeken átesve fölolvastatott a' kir. városok iránti másodüzenet, továbbá az urbéri faizás és legelőelkülönítést szabályzó törvényjavaslat. — Ez utóbbiba többek felszólására pótlólag beigattatott a' miniszterium jövő országgyűlésre törvényjavaslatot nyújtson be az erdőszt szabályzását illetőleg, hogy az erdő-pusztítások sikeresen meggátolthassanak. Fölolvastatott a' hasonbérlo és tulajdonos közti viszonyt szabályzó törvényjavaslat is. Majd megint V i d o s olvasá a' szombathelyi népgyűlés petícióját, mellyben a' pesti 12 pont sürgettetik, s az országgyűlés eddigi lépései hálás elismeréssel helyeseltetnek. — Olvastatik a' nemzeti őrsereg iránti üzenetre kelt főrendi válasz. A' rendek kijelenték, hogy előbbi nézeteikhez ragaszkodnak's a' qualificatiót fölemelni nem hajlandók, sőt Kossuth előre elvül kimondá, hogy a' választási census sem leendő ezeknél magasabb, mert szerinte csak az a' stabilismus helyes elve, ha annak adatik fegyver, ki politikai joggal bir, ennek levén érdekében föntartani a' rendet. — A' főrendek azon kívánata, hogy a' király személyes és vagyoni védelmére is esküdjék az őrsereg, — elmellőztetett, miután az a' monarchia iránti pietással meg nem egyeztethető, elég a' hűségi ígélet, melly mindent mivel a' fejedelemnek tartozunk, magában foglal. Ezekután országos ülés tartatott, hol a' főrendektől átküldött választüzenetek olvastatának a' jászkun és hajdu kerületek iránti törvényjavaslatot elfogadván. Némelly főrendekhez, küldendők pedig meghitelesítettének.

Délutáni 6 órakor folytatott a' kerületi ülés. A' színház iránti törvényjavaslatra tett főrendi észevétel, miszerint a' nemzeti színház vétsék ki a' helybeli hatóság alól, az előadandó darabokra nézve elfogadtatott. A' politialis hatóságot azonban a' fölött is a' város gyakorlandja, csupán valamely darab előadását nem tilthatja meg, sem pedig ezért a' színházat pénzbírságra nem ítélteti, annál kevésbbé zárthatja be, mint a' magánvállalkozókat. Az egyetemről szólo tör-

vényjavaslata tett főrendi észrevétel, miszerint a' helyettes tanítók oktathatásra szükségelt qualificatiók iránt a' miniszter rendelkezék, elfogadott. Ezután pedig az urbéri viszonyok megszűntére megszűnendő hatóság helyébe a' helybeli rendezett tanács, ennek nem léteben a' főszolgabíró rendeltetett, főlebbviteli székül végre a' megyei törvényszék. Vidó s. Elkészülvén a' képviselőtársaságról szóló törvényzikk, felolvassa, hogy a' rendek iránta rendelkezzenek. A' jeles munka élénk hallgatókkal fogadtatott, felolvasása alatt szokatlan figyelem uralkodván. Fölolvasás után K o s s u t h szólalott föl. E' műegyszeri felolvasástól kiki meggyőződhetett, hogy benne bizonyos vezérelek vannak, melyeknek el vagy nem fogadtatásától függ az egész. Ki kell jelentnie, hogy azon bécsi urak, kik még maig sem látják át a' körülményeket, híven, mintha most is ólomlábon járna az idő, nagy akadályul szolgálhat arra, hogy a' miniszterium megerősítve nem levén, a' munkához biztos adatokat nem nyújthatott. E' műben census van, mely ha absolute nem találhatik is helyesnek, egyidőre legalább jó leendő, egy képviselő minden 30 ezerre jut, a' helybeli vagyoni és szellemi érdekek azonban respectáltatvák, valamint a' törvényhatóságok is. Mindezekről hogy tisztába jöjjen mielőbb a' tábla, tanácsosnak véli, ha conferentia tartatik, és csak ha ott a' basis elfogadott, nyomassék ki a' munka, mert különben ugyanis újra dolgozandó az. Még Erdélyt illetőleg javasolt szóló egy törvényzikket, melyet, mihelyt kinyomatik, sietünk közzé tenni mi is. A' conferentiát Madarász ellenzé, azonban K o s s u t h azon megjegyzésére, hogy az csupán számok fölötti egyezség végett tartatik, a' többség holnap 9 órára határozta el a' zárt tanácskozást. Turopolya, Fiume és Buccari rendeztetéséül törvényszékekre kelt főrendi válaszüzenet olvastatott még föl, melynek folytán a' javaslatban egy pár aprólékos módosítás történt. Oszló felben levén az ülés K o s s u t h jelenté, hogy a' főelővázmestertől most kapott telegraphi tudósítás szerint (halljuk, halljuk!) azon tegnap keletkezett hír, mintha nádor ó fensége lemondott volna, egészen alaptalan, a' miniszteri alkudozások sikeresen haladnak elő. E' hiradás roppant tetszéssel fogadtatott, irt csöpögött az egész napon át háborgó kedélyekre. Még egy pár üzenet olvastatván, az ülés eloszlott.

Mart. 27kén regg. conferentia tartatván kerül. ül. délut. 5 órakor volt Szabó és Szentkirályi elnöke alatt. Semmi kitűzött tárgy nem levén, K á r o l y i (Pestv.) követe adá elő utasítását, mely szerint az új rendszer folytán kieső városi t. viselők nyugdíj szolgálataik időarányában huzzanak, melyről a' város szabályokat alkothasson. A' miniszteri törv. ciklre pedig azon észrevétel tevék, hogy a' miniszterium szakadatlanul Budapestense resideáljon, a' mostani kormány-hivatalnokok alkalmazására ne szorítsassék; és ezek pensiójokat huzzák azon pénztárból, melyet hivataluk elnyerésekor taksaul fiúttettek. Már aztán a' pénz Bécsben van é vagy hol? az ó gondjok. (Kaczaj.) S z e n t k i r á l y i erre megjegyzé, hogy mi fölött e' két tábla már megállapodott, vitatárgyul többé nem melegíthető föl. M a d a r á s z. Előtte szólóval egyetért, de kildítől sebes postán kapott utasítása szerint, kijelenti, hogy az országgyűlésnek mielőbb szétoszlania kell. Neki nem tetszik azon hosszu tanácskozás, melybe néha belekeverednek: ez idő sürgetős, a' közcsend kívánja, hogy a' törvények mielőbb életbe léptessenek. B ü k k Zs. Minthogy szabad idő van, egy sajtószéri kivanatot terjeszt küldöji meghagyásából elő. Vant. i. egy ember, kire Európa átka nehezedett. kit a' népek iszonyonnyal említenek, 's ez ember Metternich, ki egykoron válogatottsavakkal vétetett a' hazafiak közé, ki a' szabadság megőrzésére tett esküjét semmibe véve, szívtelen volt a' népépiránt: ez ember irtózatossá bűneivel érdemellené tevén magát arra, hogy a' magyar nemzet tagjai között álljon, törvény által töröltessék ki. (Roppant tetszésaj).

T a r n ó c z y. Nincs szándokában védeni Metternich tetteit, éljen azok fölött a' hisztória. Figyelmezteti azonban a' rendeket azontörvényre, miszerint senki megidézés nélkül el nem marasztalhatik. — M a d a r á s z. E' tárgy törvényhatósági követ által jutott szónegyere, — fölötté végezni kell. Igaz, törvényes megidézés nélkül senki nem ítélthetik el: de Metternich tettei már kétség alá nem jöhetnek. Itélt fölötté egész Europa. — Az angol parlamentben felőle mondatott az, hogy mely gázság a' politikában lábra kap, mind tőle származott. Ez azon egyed, ki a' németek szabadságát elnyomá, ez azon gyalázatos egyed, kinek politikáját a' porosz király követve később megutálá, ez azon egyed, ki hazánkban felvirágzását gátolá. Szükségtelen reá a' 1ae 9ust alkalmazni. Érdemellenül soroztatott az indigenák közé, 's azon korban, melynek e' tette a' szomorú megalacsonyításra emlékeztet. — Elfeledék é azon milliókat, mik a' francia háborukor kárpótlásul zsaroltatának? elfeledék é mindezt? kapott é ebből Magyarország csak egyetlen fillért? Sőt az 1811. évi devalvatiót ennek köszönhetjük, ki akkor miniszterelnökké lön, — mert a' hatalmat magába pontosítá a' titkos politia behozatával, melyet hazánkba is behozandó vala, mert találtak emberek, kik e' honban is az ó pénzért üzék alacsony mesteriségét. Ez embert védelmezni nem lehet: hiszi, hogy Nyitra

követe sem védte, midőn a' 1ae 9us alkalmazását sürgeté. Ezt Metternich maga sem kíváná, mert akkor bizonytalrajn-melléki jóságai is le volnának foglalandók, hogy el ne szökhessék. Nyitra követe felszólalása lovagiasságra mutat, mi diszére válik ugyan, de Metternich ennyi udvariságot nem érdemel. Pártolja Borsod előadását. — B ü k k. Tiszleti Nyitra követe lelkiismeretességét: de ha a' 1ae 9ust javaslata szerint alkalmaznók, oda jutnánk, hogy ez embert elcsapni a' fejedelemnek sem volt joga, holott pedig minden tette között talán ez volt a' legdicőbb. Midőn Európa itélt, ne keressük a' corpusjurisban a' törvényt: különben is, mint hallja e' férfiu elkergetésekor, megszökött, tehát nem is idézhető. — B ó n i s. Szerinte Metternich, mint hazaáruló perbe idézendő 's meg nem jelenés esetében proscibáltassék. (Helyes helyes!)

T o m c s á n y i. Kétségtelen, hogy Metternich nem érdemli meg az indigenatust. Most azonban őt kitörölni olyan forma volna, mint a' mesében áll a' döglött oroszlanról. Miért nem kelt ki ellene a' nemzet, midőn még a' polczon ül? az absolutismus ellen folyvást harczott a' nemzet, de személyekre soha sem vonatkozott felszólalásaiban. — K á r volna most ó miatta törvényt hozni, soha se vessződjünk ezzel, elég határozatlan kimondani, hogy a' haza polgárai közé számíthatni nem tartjuk érdemesnek őt (helyes). — J o z i p o v i c s. Nincs Békes követével egy meggyőződésben. Ó már mult országgyűlésen kimondá, hogy Metternich sok kárt tön, — sőt a' most polczon ülő Kollowrat ellen is kikelt, mit ezentul is teend, ha az illető az előbbi ösvényen jár. — Szerinte Metternich miután úgy is elszökött, kitörölnő a' hazafiak sorából. (Roppant tetszés.) S z a b ó e l n ö k: Végzész ki akarja mondani, hogy Metternich ó h e r c z e g s e g e . . . (Hangos kacaj, 's kiáltások: „nem ó herczegség!”) S z e n t k i r á l y i. A' jelen nagyszerű eseményeknek más értelme van, semlyi, hogy okát egyes emberben kereshetnők. Ez eseményeknek magasztos az értelmök, t. i. a' szabadsági érzelmegyőzelmé az absolutismus ellen. És e' győzelem nagyságából vennék el, ha egyes emberrel agatódznának (helyes). Folt volna rajtunk, ha azt mi a' végzetben fektül egyesnek tulajdonitánk. Ez ember a' hisztória előtt van már, epochája befejeztetett, szőlőnek vele semmi köze, — korát mint multat itéli meg elmékedéseiben. — Valamint azon ember rendszerével egyet nem értett: úgy most sikertelen határozathoz sem járulhat, sem oly törvény alkotásához, melyből az utókor rosszalólag lássa, mily kicsinyeségekkel vesződünk illy nagy események között. — A s z t a l o s. Előtte szólóval fog kezet. Ezután szóló még az örökké bolygó zsidó sorsát imádkozá Metternich fejére — megátkozván őt. Az időn kívüli vitának S z e n t k i r á l y i azzal vetett véget, hogy midőn új korba megyünk, menjünk bosszu nélkül át. Nem akar a' törvényhozás által oly lépést tétetni, mi a' bosszu terére vezetne, hol nem egyedül Metternichel volna számvetésünk. — E' közhelyessélfogadott megjegyzés után V i d o s olvasá az őrseregről szóló második üzenetet, — oszlás közben pedig K o s s u t h jelenté, hogy 4 órakor kapott telegraphi sürgöny szerint dolgaink Bécsben jólállanak, a' miniszterek bolnap reggel visszaérkeznek, nádor ó fensége pedig este jövend meg. — Ezzel az ülés örömszaj közt oszlott el.

Mart. 28kán reggeli 10 órakor kerületiülés, e l n ö k ö k: Szentkirályi és Szabó. V i d o s. Engedjék meg, hogy egy gyászravatalhoz hija föl a' rdek figyelmét, azon gyászravatalhoz, melyre követársá kiterítve van. Ót élte virágzó szakában érte utól a' kérlehetetlen halál. Szomorú tisztet teljesít szőlő, midőn társa nevében a' rektól bucsut vesz, kifejezven azon hálát, melyet kerületi jegyzővé választatása keltett szívében a' rdek iránt, megemlíti a' boldogultnak utolsó szavát, miszerint e' tábla minden tagja barátságos szívvel foglalta. Az elhunytalán sok bútól, sok örömtől menekült meg, melyek az idők folytán érhetik a' hazafikebelt: a' jövendőt Isten látja csak annyit azonban bizonyos, hogy a' boldogult hamvaira áldást mondani senki nem kételkedik. Fölkér szőlő a' rendeket, hogy a' holnap 4 órakor tartandó végítisztelete jelenjenek meg. E' szomorú hiradás után S z t a n a c k y (Szatmárnémeti) részéről kijelenté, hogy városa a' pesti 12 pontot egyik népgyűlésében határtalan lelkesedéssel fogadva, a' fejedelemiránt hűséget, országgyűlés iránt pedig teljes bizodalmat érez. 13ik pontul egyuttal kívánják, hogy minden papi, szerzetesi és választványi javak még ez országgyűlés által a' nemzet rendelkezése alá vettessenek, részint a' köznevelési költség fődözése, részint az urbéri viszonyok kiegyenlítése végett. E' nyilatkozat hatalmas éljen rivalgásokkal üdvözöltetett. R e n g y e y. Utóbbi ponthoz Szeged város részéről is járul. S z e n t k i r á l y i. Ha figyelembe vesszük ez országgyűlés rendeztetését, miszerint csak a' már kitűzött kérdések fölött tanácskozhatik néhány napig tartó üléseiben! nem kélli, hogy minden ujjában felmerülő kérdés a' jövő képviselői országgyűlésre halasztatik el. (Közhelyeslés). D e s s e w f y jelenti, miszerint Nográdm. rendei lemondott követársá helyébe K u b i n y i F. választották, kit is ezennel bemutat (éljenzés). P e r c z e l M. magát és Majthényit Baranya küldötteeül bemutatván a' rdek barátságába ajánkozott. E' meglepő fordulat za-

jos éljenzést idézett elő. U r b á n y i. Temesvár lakossága is ten szabad ege alatt tartott népgyűlésében a' pesti 12 pontot elfogadta. Egyuttal sürgeti, hogy a' határvédek a' bécsi kormány alól emancipáltassék. Szentkirályi. Ugy véli mindezen ujjab kérdések a' miniszteriumhoz utasítandók (köz-helyeslés). K u b i c z a Trecsén, Árva, Liptó lakóitól aláirt petitióját ó is a' miniszterhez kívánja áttétetni. Szerémmegye kijelenti, hogy a' szerémi lakosság méltányolva az országgyűlésnek ujjabban kifejtett erélyét és jótékony lépéseit, az alkotványos kaposchoz, mellyel Magyarországhoz fűzve van, tántorithatlan hűséggel ragaszkodik. (Éljenzés) A' nép elragadtatva az országgyűlés intézkedéseitől, bár magyarul nem igen tud, mégis mindenütt azt kiáltozza, éljen a' magyar! éljen az alkotványos szabadság! (Éljen.) Z o m b o r c s e v i c s. Szabadka város is teljes bizodalommal viseltetik a' törvényhozás iránt. (Éljen!) S z e r é n y i (Krassó): Indítványozá, hogy ez országgyűlés költségeit egyedül azok viseljék, kik eddiglen viselték. S z m r e c s á n y i: Árva rendei hálát és bizodalmat szavaznak a' nádornak, és Pestm. nagy követének, hogy illy nehéz időkben a' trónt megtartva, egyuttal a' nemzet szabadságát is kivívják. Árva rendei a' pesti 12 pontot magukéivá tevék. Még egy pár nyilatkozat történt, aztán felolvasatott az egyetem és színházról szóló módosított törv. javaslat. Az urihatóság helyébe újakat rendelő törvényzikk is igen csekély módosítással átment, valamint a' Fiume és Buccari rendezését tárgyzó is a' tett módosításokkal meghitelesített. Mielőtt az ülés országossá alakult át, K o s s u t h L. e. emelt szót: két alázatos kérés van ugymond. Első: Ugy van meggyőződve, hogy ha Horvátországnak Magyarországgal barátsága és egyetértése megzavartatnék, csak két körülmény tehetné azt: a) ha Magyarország a' horvát nemzetiséget saját határai között nem biztosítaná; b) ha egyes bujtogatók a' népfölvilágosítását megelőzőleg, az egyezséget megrontani törekednének. Ugy tudja szőlő, miszerint a' mennyre a' magyar országgyűlés lépéseiről értesült a' nép, hálával fogadta azokat: de tudja azt is szőlő, hogy van néhány ember, hálaiten, hogy csak kevés, kik Horvátországnak alkotványos szabadságát koczára vetni készek saját nagyravágásuk miatt. Arról pedig kiki meg lehetgyőződve, hogy Horvátország szabadsága, jólléte csak a' Magyarországgal kapcsolatban virulhat fel. Tud esetet, hogy midőn elszakadásra izgatnak, a' nép tömegestül kelt föl az ellen, mert tudák, hogy sorsukon csupán Magyarország segít. A' közös szabadság, mint már máskor is mondá, nyelv és valláskülönbség nélkül egyesíti a' népeket: azonban szükséges, hogy Horvátország e' tábla által is nyugtassék meg, miszerint nemzetiségét Magyarország respectálja. Fölkérendő nádor ó fensége 's a' miniszterelnök, hogy a' horvátok nyelvén egy proclamatio küldessék az országba szét, melyben a' nemzetiség biztosítottassék és számláltassanak elő azon a' nép számára tett intézkedések, melyek törvénybe igtatattak. Ez szükséges, hogy az impulsus e' táblától eredjen, és hiszi hogy e' nyilatkozat után lesz annyi erő a' nemzetben, miként azon kevés zavargó, kik az alkotványos kapos ellen izgatnak, elportassák.

M á s i k k é r é s e. M i u t á n a' j ö v ő országgyűlés képviselői alapra lesz fektetve, ismeri azon már kitűzött határvonalat, miszerint ez országgyűlés semmi olyasba nem avatkozhatik, mi az organisatio körén kül éstul esik: de egyszersmind tudja szőlő, hogy aristocraticus megye és képviselői országgyűlés együvé nem illenek. Ép ezen tudatnál fogva látja, hogy a' megyék rendezése hacsak futtában is, mulasztathatlan. Egy jelenet lepte meg szőlő, hogy a' magyar alkotvány e' szent basisa, a' megyei municipium, erősítésére, jelen mozgalmas időben épen a' megyék részéről semmi lépés nem tétetett, sőt mintegy átugratott. Pedig, mint szőlő máskor is kijelenté, kevés azon szabadság, hogy néhány ember törvényalkotásra öszszeüljön: a' házi tüzhelyen is kell egy otthonosb szabadság, mit csak a' megyei municipium adhat meg, melyet ó végetlenül szeret 's a' népmillió, nem pedig egyedül az aristocrazia számára, megörökíteni kíván, nehogy centralis despotiától függjön a' szabadság. Kell tehát egy rövid törvény, melly szerint a' megyegyűlés tagjai a' tiszviselőkön kívül a' lehető széles basisra alapított képviselők legyenek. Egyszersmind intézkedni kell az iránt, hogy a' tiszválasztások jövo országgyűlésig függesztessenek föl (helyes) ezt érti a' kerületekre is, figyelemmel levén olyan helyekre, hol a' tiszválasztást elkerülni nem lehet. Engedelmet kér, hogy ezekre vonatkozó törvényjavaslatát holnap adhassa elő. Még csak annyit emlit, miszerint bizonyosul hallotta, hogy bizonyos megyében — hallani's érteni fogják az illetők — jelenen roppant korteskedések — 100-100 ftnyi vásárlásokkal vitetnek véghez 's e' végre bizonyos országos javak használtatnak föl. Ez országának minden fillére fölött felelősség van, még akkor is, ha az előbbi kormány utalványozta volna azt. — Senki ne merje ez országnak egyetlen fillért is korteskedésre fordítani, habár egy leszállított kancelláról kaptá volna is. Harmadik kérés: a' nádor ma estve Bécsből leérkezik; a' resolútiókból majd látni fogják a' dolgok állását. Szőlő az országgyűlés befejeztetését ohajja minélebb:

azért azt mon
ha még most is
lis alkudozások
fogta föl. Ez o
sék meg tehát
Pozsonyba a'
gyűlés végét t
nyok elfogadt
tik, az ország
nizsterelnök a'
mellyet minde
fejezve azt, ho
d ig sem aka
dezésé iránti t
ványzó, hogy
hajdukerületb
suth néhány n
get, mely teg
követe elhuny
csait a' diadal
nalán. Fölviva
végtiszteleten
a' rdek, ho
raikat is rend
tartatott, mel
lésről szóló t
egyezség. Mé
megvitattak

Ország
Válasz

a' földesuri
folytatásról
gogy mindazok
gok által inté
sék, szóbeli ü
tétébe hozzák:
lapján eddig
ma és pénz
nak közös ak
Sban általán
uri törvény
vénykiszolg
polgári ügy
rendezett el
szolgálatok
rekre néze
rolni." Melly
zon esetben,
re elegendő
orségi törvé
elitlése teki
tósággal felr
szaporithatjá
mind azon r
melyek eddi
pest több tő
akadályozás
hogy a' maga
maktól általv
ló kiterjedés
gáló épületei
gedni kötele
illeti: a' kk.
számadások
végre, és a'
nokok száma
sák és a' szü
tehelessék. E
Törvénye
desuri hatós
földesuri tör
tetben megs
dig a' földes
S. Azon som
eddig a' föld
Sa rendeleté
lendők, a' m
legi számba
a' szükséghe
illetőleg az e
melyek eddi
tanács által
a' megyei t
helyeségekre
tanácssal e
több több t
melyeken az
vényzék tag
rályi és illet

azért azt mondja, nincs szerencsétlenebb gondolat, mint ha még most is azt hiszik, hogy a' hoszszadalmas dicasterialis alkudozások helyén vannak, az a' dynastia érdekét nem fogta föl. Ez országgyűlésnek orientálnia kell magát: kérsék meg tehát nádor ó fensége, hogy királyunk mikor jövend Pozsonyba a' törvények sanctiója végett, hogy ez országgyűlés végét tudhassuk. (Helyeslés minden felől. Az indítványok elfogadtattak.) Horvátországba proclamatio bocsátatik, az országgyűlés meghagyatából nádor ó fensége's a' miniszterelnök által, 's pedig Bunjik szerint azon nyelven, melyet mindenki ért ottan, Jozi p o v i c s szerint pedig kifejezte azt, hogy Magyarország a' horvát nemzetiséget e d d i g sem akarta elnyomni, mintezutánsem fogja. A' megerendezése iránti törvényjavaslat elváratik, megkérve indítványzó, hogy mindjárt nyomassa is azt ki: a' tisztujítás csak a' hajdukerületben nem függesztetik föl. Ezeket átesvén Kossuth néhány meleg szóval emlékeztetbe hívá azon vesztéséget, mely tegnap sorainkat érte, S z a b ó Miklós Vasmege követe elhunytával, ki a' küzdelemben részt vett, de gyümölcsseit a' diadalnak nem élvezheté, meghalván a' győzelem hajnalán. Fölhívá szóló a' követi kart és az ifjúságot, hogy a' végtiszteleten jelenjenek meg S z e n t k i r á l y i pedig kérte a' rdeket, hogy gyászban jelenjenek meg egy, uttal huszárkaikat is rendeljék oda Ezek végeztével o r s z á g o s ü l é s tartatott, melyben jelentették, hogy az évenkénti országgyűlésről szóló tezikben mindkét tábla között már megvan az egyezés. Még néhány üzenet olvastatott, a' kerületi ülésben megvitattakrendről rendre átmenvén,

Országgyűlési legújabb megállapodások.

Válaszúzenete a' kk. és rrnek a' mélt. fürdekhez, a' földesuri hatóság által eddig intézteni szokott ügyek folytatásáról. A' kk. és rr. a' mélt. fürdek azok kívánatáról, hogy mindazokra nézve, melyek eddigelő földesuri hatóság által intéztettek el, törvény által újabb rendelkezés tétessék, szóbeli üzenet útján értesülvén; a' m. fürdek emlékeztetbe hozzák: hogy az „urbér és azt pólló szerződés alapján eddig gyakorlatban volt szolgálatok (röböt) dezma és pénzbeli fizetések megszüntetéséről“ a' két táblának közös akaratával már megállapított törvényjavaslat 4. Sban általános rendelkezés foglaltatik az iránt, hogy: „az uri törvényhatóság megszüntetvén, ideiglen, míg a' törvénykiszálgatás általánosan rendezetni foy, — azt polgári ügyekben, a' sommás perekre nézve, ott hol rendezett első bírósági hatóság tanácsok nincsenek, a' szolgabírák, büntető és rendes folyamatu polgári perekre nézve pedig a' megyei törvényszék fogja gyakorolni.“ Melly általános rendezésből az következik, hogy azon esetben, ha a' szolgabírák a' reakjok bizottak teljesítésére elegendő számmal nem lennének, valamint a' mezei rendőrségi törvény végrehajtásánál történt, a' megyék illy perek elítélése tekintetéből több egyedet is fognak szolgabírói hatósággal felruházni, és az esküdtek számát is ugyanez uton szaporíthatják. Továbbá, hogy a' megyék, ha egy törvényszék mind azon rendes folyamatu perek elítélésére nem elegendő, melyek eddig az uriszékek előtt folytak, a' szükséghez képest több törvényszéket alakíthatnak: melyekben az alispán akadályozása esetében az idősb táblabíró elnökölhet; végre: hogy a' megyék a' büntető hatóság gyakorlatát az uradalmaktól általvevén, ideiglen, míg törvényhatósági fogházak kelő kiterjedésben építhetnének, az uradalmak e' célra szolgáló épületeiket's egyéb készületeiket a' megyéknek által engedni kötelesek. Mi az árvi dolgokat és bírói számadásokat illeti: a' kk. és rr. ugy vélekednek: hogy az árvi és bírói számadások vizsgálata: a' megyei számvevőszékeken menjen végbe, és a' megyék e' tekintetből, ha szükséges, a' hivatalnokok számát a' miniszterium beléegyezésével szaporíthatják és a' szükséges részletes intézkedéseket ez alapon megtehessek. Ezeknek folytában köv. törvényzikket javasolnak. Törvény z i k k e l y, azon ügyekről, melyek eddig a' földesuri hatóságok által intéztettek. Az (1) törvény 4. Sa által a' földesuri törvényhatóság mind polgári mind büntető tekintetben megszüntetve levén, azon ügyekre nézve, melyek eddig a' földesuri hatóság által intéztettek el: rendeltek — 1. S. Azon sommás szóbeli és mezei rendőrségi perek, melyek eddig a' földesuri hatóság által itéltettek, a' (1) törvény 4. d. Sa rendelkezéshez képest, ezután a' szolgabírák által levén itéltendők, a' megyék, ha, és a' mennyiben a' szolgabírák jelenlegi számban elegendők nem lennének, különösen e' célból a' szükséghez képest a' miniszterium beléegyezésével azok, illetőleg az esküdtek számát szaporíthatják. — 2. S. Olly perek, melyek eddig az első bírósági hatósággal ellátott rendezett tanács által az uriszékekre vitettek följobb: ezután egyenesen a' megyei törvényszékre fognak feljebbvitetni. — 3. S. Olly helységekre nézve, melyek rendezett első bírósági hatóság tanácsal ellátva nincsenek, a' megyék szükséghez képest több több törvényszéket és első bíróságokat alakíthatnak, melyeken az alispán akadályozása esetében elnököt a' törvényszék tagjai választanak, ezektől a' felebbvitel szinte a' királyi és illetőleg báni táblára történendik. — 4. S. A' büntető

hatóság a' (1) törvény 4. Snak rendelete szerint az uri hatóság megszüntetve szinte a' törvényszékekre levén ruházva, az uradalmak, ezen hatóság gyakorlatára szükséges épületeket és készületeket ideiglen a' megyéknek általengedni kötelesek. — 5. S. Az árvi és bírói számadások a' megyei számvevőszékek által vizgálandók, melyek ezennel törvényszéki hatósággal ruháztnak föl, felebbvitel ez esetben is a' királyi 's illetőleg báni táblához történik; a' megyék a' hivatalnokok számát e' tekintetben, mennyire szükséges, a' miniszterium beléegyezésével szaporíthatják, 's általában részletes intézkedéseket hozhatnak a' megyei árvi dolgának milly alakbani kezeltetése iránt. Mart. 28. d. 10.

Válaszúzenete a' ml. fürnek, a' turopoljai kerületről szóló törvényzikkre nézve. A' turopoljai kerületről szóló törvényzikk tárgyában a' m. fürrek a' t. kk. és rr. figyelmét aziránt híják fel, hogy miután az 1. Sban ezen kerület, mint önálló törvényhatóság, Zágrábmege hatósága alól minden tekintetben kivétetik, mellőzhetlennek látszik, hogy Zágrábmege ez által megkevesbült portáji, ugy a' rövid folyamutereken eddig azon megye törvényszékére divatban volt feljebbvitel iránt is tétessék intézkedés, mely nézethezi járulásra a' m. fürrek a' t. kk. és rrket, szives bizodalommal föl-szólitják.

Pozsony 1848. évi martius 29én. Nehéz idöket élünk, láthatárunk fölött villámrejtő felhők boronganak, itt az ingerültség általános, a' kedélyek hangulata vézre mutat, Magyarország válságos pillanatokot él: néhány óra jövendönkre nézve eldöntőleg határozand. Az alsó táblán viharos jelenetek valánk tanuji, viharosnak, minö a' nemzetek életében csak akkor fordul elő, ha lét és nemlét forog kérdésben. — Elölről kezdem a' dolgot. Néhány nappal ez előtt a' közteherviselési 's urbéri viszonyokat megszüntetö, és független felelős miniszteriumunkat illetö törvényeink szentesítés végett fölterjesztettek. Királyi helyettes nádor ó fensége, Batthyány Lajos és Deák Perencz rándultak Bécsbe föl a' szentesítés ki-eszközése miatt: kik midön a' szabott határidőre nem érkeztek volna meg, — mindenki aggodalommal és gyanuval telt el az alkudozások iránt. Tetézték aggodalmainkat azon hírek, miszerint ott fen két tárczát, a' had- és pénzügyit megerősíteni vonakodának, és hogy ennek következtében — nádor ó fensége is hivataláról lemondott legyen. E' hír kerületi ülésben is fölmerült, kérdés intézve iránta Kossuthhoz, — ki egyszerűn, de komolyan azzal felelt, hogy a' dolgok állásáról tudomása nincs: a' gyanu erősbülvén az országbírótól vártak felvilágosítást, ki azonban szinte Bécsbe utazott, a' tárnok pedig az egészről — mint vallá — épen semmit sem tudott vala. Estenden azonban telegrafi tudósítás a' hirthamisanak bélyegzö, 's biztosítatának, hogy ügyeink a' legjobb folyamutban vannak, másnap szinte illy értelmü sürgönyvel válaszott Bécsből nádorunk, — azonban Kossuth fenyegetözö hangulata, és szokatlan komolysága mindenkit aggodalommal töltött el a' történetek iránt. — Tegnap délelött minisztereink megérkeztek Bécsből, de semmi bizonyost közre nem juttatának, — a' lehetőségekröl legvisszásabb, egymásba ütözöz hírek keringtenek, — melyekröl — mint illy idökben természetes — mindenki a' legrosszabbat hívé: vártunk azonban a' nádor hazajövetelére, — ki csakugyan még az nap este Pozsony falai közöttlön. Következö reggel, azaz, ma, kiki azt hirdeté, hogy minisztereink leközönendök; e' váratlan csapás lehetősége is megdöbönté a' kebleket bizonyosságot szerzendök a' kerületi ülésbe siettünk. Itt mindenki leverten komor vala, mindenfelöl sötét tekintetekkel találkozánk: Kossuth beléptekor viharos éljenzésben tört ki az elkomorodottak lelkesedése; ugy látszik, — e' föllobbanással mindenki könnyitni akart keblén, 's jösséjelemmel birt a' dolgok iránt, — mit azonban kiki bensöjében eltagadni törekedett. Kossuth fagyalöz sötétben foglalta el helyét, mi a' táblára nyomasztözö hatott, de kérözözödni senki nem mert 's a' magában érzettekröl figyelmét elvonta volna, csak hogy reményekkel csalja meg a' szorongöz kebelt: mindenki Kossuth ajkáról le-sé a' baljóslatu igét — de halljukkal háborgatni mereven komorságát senki sem kísérté meg. Az ülésben kerületi jegyzö's bevámolt az országgyűlésen eddig felvett, szönyegen forgöz's szövegzett tárgyak fölöz. — Lassu zibongás, általános figyelmelenség uralkodott e' számolás alatt, miglen egyszer a' karzatok elkezdének mozogni 's többen kifelöz sietnek: — e' mozgalom irányzatát csak akkor tudöz, midön egy stentori hang bekiáltá: „nemzetörök, a' miniszterelnököz!“ — Tözultak az ajtó felöz, — azonban épen ekkor lépett be a' miniszterelnök, — 's intésére a' mozgalom megszünt. — Ülés eloszlása előtt Kézsmárk követe átnyujtött Kossuthnak egy köszönöz iratot, iggen számos polgár által aláírottat, mely felolvastatván, Kossuth siri csenddel várt nyilatkozatában ezen megtiszteltetöz eszmék iránti rokonszenvenek tulajdonitván, alkalmat vön kimondani, miként e' nemzet alig ha vé r n é l k ül megyen az újabb korba át. Intöz az illetözket, hogy a' leiratot; majd férfias határozottsággal fogadják. — Az ülés eloszolván, — alant az utcán zászlöz alöz gyülekezve látöz a' nemzetöröset, mindnyája a' főrendek, teremébe sietöz, hogy ott

a' leiratokat meghallhassa. Az ülés 12 órakor kezdetét meg-tárnok elnöklete alatt, nádorunk ki 11 órától fogva az ország-házban tartözkodott, csak az 1 órai vegyes ülésre volt jövendöz. — A' teremnek minden zuga fegyveres nemzetörösettel volt telve, az utcán folyvást hullámzöt a' tömeg, — a' fő-rendi tábla néhány üzenet fölöz tanácskozöt. Megjegyzendöz, hogy a' mai ülésben — e g y e t l e n p ü s p ö k, v a g y a p á t s e m j e l e n t m e g. — Midön a' nádor belépett — a' falak rengettek a' lelkesedöz zajától. A' leiratok olvastatának, — kitözöz zugás kisérven sorait: mindenki elámult e' leirat tartalma fölöz, első pillanatkor tötözvában volt, vajjon a' csel-szövözök vakságán csodálkozözök é? vagy a' burocratiának absolutisticus merényletén boszanközök? — Batthyány társai nevében is lemondásöt jelentöz be — mire a' nádor férfias határozottsággal emelt szöt, mindenre kérven az illetözket, hogy állásaikat a' dolgok kifejlésöz tartszák meg, — igérven részözöl, hogy mindazt, mit kívánni fognak, kieszközölni törekszik, ön hivatalos állásöt a' sikertelensözgötöl füg-gesztvén föl. — Ezután az alsöz táblára vitetöz a' leirat, hol már az aláírt Z s e d é n y i neve fölözütöz, a' kedélyeket: olvasás alatt az egész tábla majd zugöz, majd vad hahotában tört ki, mely borzalommal tölthetöz el az idegen szemlözöt. — A' kerületben K o s s u t h kezdöz meg a' szöt, beszéde elején — hideg szilárdsággal jelentöz ki, miként hiszi, hogy minden becsületes magyar határozötöz véleményöt képezöt e' leiratok iránt majd fokonzként emelkedöz hangjában kijelentöz, hogy az urbéri viszonyokat visszahozhatlanul megszüntnek tekintö. — A' miniszterium megszorítására czélöz resolutio ellen pedig a' leglángalözbb an kelt ki, 's m e n y d ö r g é s i g emelt hang g o l o s t r o m l á azon burocratiát, mely ez által gunyöz a' nemzetöz, könnyelmöz játékra veti a' trönt, nem gondolván a' polgárvér omlásával. — Megbötöznykozásöt jelentöz ki a' fölöz, hogy midön magyar miniszterium van, a' felsöz holmi Lajos herczeg, holmi gr. Hardekkekest, indiscret tanácsával él. Elkeseredésöl kell ugymond tapasztal-nia, — hogy megbuköz kanczellárok Apponyi, Jösika és azon ember, ki a' lélekvásárlás gyalázatos mester-sözgöt üzte e' honban'skinek neve kimondásával ajkait nem fertözöztheti be bírnak ügyeinkbe maig befolyással. Szözöz a' nádor férfias nyi-latkozatának beváltásöt elvárja, 's ha csak legkissebböz nyir-báltatnék meg a' királyi szöz Apponyit — asseclával együt hazaarulözkként proscribáltatni akarja. —

A' lázas ingerültségben sokan kardjaikat ránták ki: ma-ga K o s s u t h indulatteljesen odahagyöz az ülést. Utána B e r n á t h szözlöt föl, majd M a d a r á s z magunkat is vádöz, azon gyöngözdsözgöt, hogy az illy leiratokat eszközöz burocratiát még testvérként befogadni akartuk. — A' hüllen tanácsosokat u. m. Zsedényi'st. — e' leirat létrehozásában com-promittálván a' királyi szöt, mint részözvevöz — büntötözteni kívánta: a' miniszterium lemondásöt nem fogadöz el mindaddig, mig helyözbe más nem volna lépendöz. — A' törvény szentesi-tésöz 24 óra alatt feleletet kívánt a' nádortöl. S z e n t k i r á l y i pedig az ide csatölöztek értelmében mondöz ki a' végözst, mely esti 6 órakor hitelesítettöz a' rendeköl, 7kor pedig a' főrendek által. — Délutáni 4 órakor temetözök el Vasmege kedvelt követöz a' derék S z a b ó Miklöz, — az egész nemzeti örsereg kísértöz sirjához a' boldogultnak hamvait. Temetöz után népgyölös tartatöz, hol hire futamodván annak, miként Z s e d é n y i Pozsonyban van, — tüstint kutatására indultak fegyveresen, — és ha megtalálják, a' nép dühöz bajosan kerül-te volna el. — E' gyölös a' rescriptum megözgötözését követöz: mi alkalmasint megötözörtözndik. — A' leiratot Pestre fölözvász-mester ur viszi — a' rendek határozatával együt. — Mit hoz a' jövöz? — megmondani aligha tudja valaki. G o l u b Vil.

Kegy. kir. válasz, független felelős magyar miniszterium alakítása iránt. Öcs. 's ap. kir. fels. legkegy. urunk nevében a' fens. fölggel 's Magyarország és hozzákap-csolt részök 's a' t. karai 's rdeivel tudatandöz, Öcs. 's k. fels. ak-kor, midön az országosan öszszegyölöz kk. és rr. felírásöt f. hó 16kán vette, ennek tartalmára nézöz, mind legfözöz kir. tisztével, mind a' kor igényeivel számöt vetvén, azon atyai bizo-dalomnál fogva, melyet höz nemzetének koronás fejdelméhez-i ragaszkozásában 's az ösi intézetek békes utoni kifejlésöz iránt nyilványitötöz szándokában helyeztet, Ö fensözge a' cs. kir. örökös föhg ország nádora által értesítöz az országosan egybegyölöz kk. és rrket: hogy miután most említett kedves öcs-cse, ugymint közakarattal megválasztöt 's általa megerösi-töt nádor és kir. helytartöz, a' törvények által teljes hatalom-mal fel ruházöz az orszagot a' hozzöz kapcsolöt részökkel egy-üt, a' korona egysözge és a' birodalom kapcsolatának épsözgben tartása mellett, Ö felsözge nek országböli távollözte alatt, a' törvény és alkotvanyi ösvénynek kormányözni, Ö fels. a' höz kk. és rrnek egy a' fenálló törvények értelmében függet-len, felelöz miniszterium alkotása iránti kívánatöl elfogadni kész legyen, egyszer'smind felhatalmazván Ö fensözgöt, mi-szerint e' végöz teljesen alkalmas egyedetöl jelölöz ki, egy-ütal pedig oda munkälözököz, hogy ezek batászözre iránt czöl-szeröz törvények, a' kk. és rr. által is helyesen kedveltnek tar-töt ama legszorosöz kapcsolnak kellöz méltánylásával, mely a'

pragmatica sanctio által egyesült 's atyai gondoskodására egyformán jogosított örökös tartományai között léteznek — természetesen legfelsőbb jóváhagyása alá. Eképen nyilvánított legfőbb szándokának ösvényét tehát tovább is állhatatosan követvén, a' független felelős magyar miniszterium alakítása iránt készült 's f. hó 23kán kelt felírásukkal kir. jóváhagyása alá bocsátott törvényekre nézve azt rendelte az országosan egybegyült karok és rdeknek — annak külön szakaszait illetőleg — kegyesen válaszoltatni: miszerint az első szakasz, e' szavakkal: „Ő felségének a' királynak személye szent és sérthetetlen“ — fejeztessék be, úgy mint mellynek csak első része tartozik jelen törvény köréhez, melly Ő felségének az országgyűlés iránti jogaira nem terjeszkedhetik. A' 2dik szakasz aként kívánja szerkesztetni: „Ő felségének az országbéli távollétében a' mostani nádor 's kir. helytartó főh István az országban és ahoz kapcsolt részeken 'stb.“ — Az 5ik szakaszhoz pedig, melly szerint a' miniszterium székhelye Buda-Pest, azt kívánja világosan tétetni: miszerint Ő felsége, tanácskozási végett, a' miniszterek akármellykét, bármikor maga elibe hívni magának fentartja. — Mi a' 3dik, 6dik és 7dik szakaszokat illeti, mellyek egymással szoros összefüggésben állanak: legfőbb kir. tiszttel járó kötelességei 's fejedelmi jusainak, és az álladalom épségének fentartása, úgy szinte a' rögtönzés veszélyes következtéseinek mellőzése végett, kegyesen figyelmezteti az országos kk. és rreket: hogy azontártyak, mellyek, — az eddig kezelt egyéb közigazgatásiakon kívül, — jelenleg a' magy. kir. udv. kancellária köréhez tartoznak, háromfélék legyenek. Az első rendükugyanis azok, mellyek az egyházi és világi méltóságok, érsekek, püspökök és egyéb főpapok, úgy az ország zászlósai kinevezését 's a' királyi adományozásokat illetik. Ezek iránt Ő felségének kegy. elhatározása abban pontosul, hogy az illető miniszternek előterjesztésére 's illetőleg meghallgatásával, e' kinevezések 's adományozások tovább is mindenkor egyenesen a' koronás fejedelmet illessék, azonban királyi elhatározása az illető miniszter által irassék alá. A' másik rendbeli tárgyak a' kegyelmezés jogának gyakorlására, a' nemességnek, czimek és rendeknek adására (mikre nézve az illető minisztereknek fenmarad előterjesztéseket tenni) továbbá az itten tartózkodó honfiaknak magánjogi törvényes viszonyaira, és a' magyar udvari kancelláriát, mint törvényes hitelességű helyet illető mindenemű tárgyalásokra vonatkoznak; mellyek iránt ugyanezt, — figyelmeztetve az 1687ki 8ik törv. cikkekre, — maga törvényes hatóságában tovább is megtartani kívánja. A' 3ik rendbelieket, a' magán-perlekedésekben formák hiánya miatt kívánt orvoslatok 's a' viszályhelyzetelési perek képezik; mellyekre nézve azt, a' legközelebb országgyűlésen jelen törvényjavaslat 17ik szakasza értelmében teendő további törvényes rendelkezésig, szinte a' mostani gyakorlatban hagyatni kívánja. A' királyi kincstár tekintetében végre, a' királyi udvar fentartására szükséges, 's az összes álladalmi költségeknek, mellyek az egész birodalom, tehát Magyarország és az ahoz tartozó részek érdekében is tételnek, Magyarországot illető arányos részének fődőzése iránt Ő felsége a' kk. és rreket nyilváníttatni rendelte: hogy az e' végre Magyarország-ból jelenleg befolyt, 's kellőleg kimutatandó jövedelmek a' birodalom középponti pénztárába tovább is beszolgáltassanak, ezeknek minden fölebb emelése ellenben org. gyűlési egyezkedés tárgya legyen; minden vám és pénznemi 's kereskedelmi intézkedések pedig az illető német örökös tartományi közigazgatásági organumokkal kölcsönös értekezés után történjenek. — Mikhez képest e' szakaszok újabban szerkesztendők lesznek. — A' 12ik szakasz f) alatti pontja a' fenebbiek szerint levén módosítandó, a' honvédelmi miniszteriumra nézve kegyesen megjegyeztetni rendelte Ő felsége, hogy e' miniszterium hatáskörének, mindenek előtt az országosan egybegyült karok és rendek által is kedveltnek tartott ama legszorosab kapocsnak kellő méltánylásától, melly a' pragmatica sanctio által egyesült örökös tartományok közt létezik, — különösen pedig Ő felségének, mind a' pragmatica sanctio fentartására, mind a' fegyveres seregnek törvényes alkalmazása 's a' katonai hivatalokrai nevezésekre vonatkozó júsától — mellyet Ő felsége magának tovább is fentart, — kell szükségképen föltételezve lennie, úgy mint, mellyekhez Ő felsége nemcsak jusainak szentségénél fogva, hanem kedvelt Magyarországa 's annak részei bátorságára, 's boldogítására törekvő atyai szándékához képest is, királyi tiszte 's kötelessége szerint állandóan ragaszkodik. A' 14dik 8hoz teendő „a' nádor jóváhagyása mellett“. — A' 18dik §. aként fejezendő be: „az illető minister előterjesztésére Ő fels. által nevezetnek ki.“ A' 35ik §. végezetre aképen módosítandó: hogy a' ministerium tagjainak hivatalbeli fizetéseit, a' törvényhozás további rendelkezéseig, a' fens. főh nádor 's kir. helytartó javaslatára, Ő felsége határozandja meg; a' törvény egyéb szakaszaira semmi észrevétel nem forogván fen. Egyéb iránt 'sat. Kelt Bécsben börtmáshó 18kán 1848. Zsedényi Eduárd, m. k.

Határozata az országosan egybegyült kk. és rreketnek, a' f. évi martius 28ik napján a' felelős magyar mi-

nisterium tárgyában leérkezett k. kir. válasz iránt. A' kk. és rr. Ő felségének koronás királyunknak azon királyi szavát, minél fogva egyfelelős független magyar ministerium alakításában megegyezett, szentnek, és sérthetetlennek tekintvén, mindazt, mi ezen királyi szót bár mi részben meghiusithatná, a' nemzet és trón irányában, ugyanazon burocracia maradványai által, melly az ausztriai ház uralkodása alatt egyesült népek jövedőjét koczára tette, vakmerően üzött jáltéknál egyének nem tekinthetik; vakmerőnek a' kifejezés teljes értelme szerint, mert a' királyi adott szó szentsége kétségbe nem hozhatik a' nélkül, hogy a' hit maga is a' király iránt csorbát ne szenvedjen. Mindazáltal bizván Ő főhgségének a' nádornak szilád elhatározott kijelentésében: miszerint Ő felségénél eszközölni igérte, hogy a' felelős ministerium iránti törvény aként hagyassék helyben, mint azt megalkotni a' nemzet megnyugtatóására szükséges, és a' kérdésnek ekkénti megoldásához tulajdon állását kötötte: bizván továbbá, hogy a' királyi akaraton győzelmet nem veendnek oly egyedek, kiknek az ország sorsa fölött intézkedni sem jogát sem hivatását el nem ismerik, a' nádor kir. helytartó által önként nemes lélekkel ajánlott közbenjárásnak sikerét a' lehető legrövidebb idő alatt elvárják azon elszánt indulattal, mellyet a' haza felett lebegő terhes pillanatok igényelnek.

Kegy. kir. válasz, a' közösteherviselés, az urbéri 's az pótló szerződések alapján eddig gyakorlatban volt szolgálatok, dézma és pénzbeli fizetések és a' papi tized megszüntetése tárgyában. Ő cs. és ap. kir. Fels. legkegyelmeseb urunk nevében a' fens. Főhggel 's Magyarország és hozzákapcsolt részek Karai és Rendeivel kegyesen tudatandó. Ő cs. kir. Fels. — ki hiv. népeinek 's jelesül kedves Magyarországa 's ahoz tartozó részek boldogságának minél hatályosb előmozdításában 's a' jelen idő által e' végre igényelt eszközök aképeni megválasztásában leli legfőbb kir. tiszteinek legszentebb feladatát, hogy a' mult korból eredt 's magával a' jól értett nemzetiséggel is szorosán összefüzdött lényeges érdekeknek, az újabb idők szültekségekkeli kiegyenlítésében gondosan mellőztessék mind az, mi a' hozandó törvények által megállapítandó elveknek békes utoni kifejlődését gátolva, oly következtéseket vonhatna maga után, mellyek a' legjobb szándoku irányt 's annak elérésére szánt áldozatokat is az egész honnal együtt veszélyeztethetnék, — e' nyiltszívű szándokának 's annyiszor tanusított atyai szeretetének öntudatában helyzett bizodalommal, azon törv. cikkekre nézve, mellyeket kedvelt Magyarországa 's ahoz kapcsolt részek országosan összegyült Rendei f. eszt. börtmáshó 19röl kir. jóváhagyása alá terjesztettek, válaszképen azt kívánta azoknak ezenel nyilváníttatni: hogy a' közös teherviselésről javasolt törvényeket általában kegyelmesen helyben hagyja: valamint azonban e' törvény tökéletességére leginkább azon kimélet szolgál, mellyel annak fogantatba vétele az ott kimondott határidőtől van feltételezve: úgy az urbéri tartozásokról szóló törvények ama fölvét: hogy ezek 's az urbéri pótló szerződések alapján eddig gyakorlatban volt szolgálatok, dézma és pénzbeli fizetések kármentesítés mellett szüntessenek meg, szinte kegyelmesen jóváhagyni méltóztatott ugyan, minekutána azonban az urbériszolgálatok azonnali megszüntetésével épen azon osztály, melly ritka nagylelkűséggel oly tetemes áldozatokat hoz, erejéből rögtön kivetkeztenék 's ez által egy részben a' mezői gazdálkodás csökkentésével 's a' kereskedés, ipar és nemzeti gazdaságat kárával, sőt éhínség előidézhetőségével is az egész hon sulyos veszélybe ejttenék, az országos Karok és Rendeik azon káros következtések eltávolítására vezető eszközökről gondoskodván, e' tekintetből az érintett törvényjavaslatot bővebb tanácskozába vegyék 's egyszersmind a' kármentesítésre nézve tervezett törvényeket szinte újabb tárgyalás alá bocsássák, — Ő Felsőségének ebbeli figyelmeztetését pedig, — melly egyedül a' haza boldogítására, a' különféle érdekek méltányos kiegyenlítésére és minden népösztály megnyugtatóására irányzott állandó igyekeztetének e-redvénye, — azon atyai gondoskodásának újabb zálogaként tekintsek, mellyel Ő Felsőge a' papi tizedről javaslatba hozott törvényeket is, az alsóbb rendű papságnak nyújtandó kármentesítést illetőleg, szinte fenebbi legfelsőbb figyelmeztetésére hivatkozva, — kegyelmesen helyben hagyni méltóztatott. Egyéb iránt 'sat. Kelt Bécsben, börtmáshó 28án 1848. Zsedényi Eduárd, m. k.

Határozata az országosan egybegyült kk. és rreket a' f. é. mart. 28kán kelt k. kir. válasz tárgyában. A' kk. és rr. az urbéri és ezt pótló szerződések alapján eddig gyakorlatban volt szolgálatok, dézmat és pénzbeli fizetéseket oly viszonyoknak tekintvén, mellyek a' fejedelmi jogokat legkisebb részben sem érintik, hanem egyedül és kizárólag a' földesurak viszonyait volt jobbagyair irányában. — Miután f. hó 19röl kelt alázas felírás mellett fölterjesztett törvényjavaslat által az urbéri viszonyok megszüntetését az ország rdei tisztán, határozottan és egyhangulag kimondották, ezen elhatározásnak sikerét sem elhalasztani, sem attól bármi részben elállani a' kk. és rr. semmi szín alatt és semmi tekintetnél fogva legkevésbbé sem szándékoznak. — A' kk. és rr. ennél fogva

sem bővebb, sem újabb tanácskozásnak sem helyét, sem szükségét nem látják; sőt mivel a' fen említett törvényjavaslatot szintugy, valamint azt, melly a' közös teherviselés iránt fölterjesztett, a' k. kir. válasz által teljesen helyben hagyottanak tekintik, annak semminemű változtatásába vagy foganatosításának fellüggésztésébe belé nem egyeznek.

Pozsony mart. 30án A' rescriptumokat tegnap csakugyan szabad ég alatt egész ünneplésséggel megégették. Mai ülésben komolyan rosztaltott a' nemzetország néhány tagjainak azon tette, hogy egyes kormányférfiut üldözöbe vőnek, 's miattaa' lak sérthetlenségén csorbát ütött. Széchenyi gróf inté esküjére a' nemzeti őrsereget. Az ezen egyszerű felszólalásból eredt keserű vitát majd terjedelmesen fogjuk közleni. Itt küldöm a' népképviselői törvényjavaslatot, melly mai nap az alsó táblán keresztül ment. Némellyek az általános szavazási rendszert védelmezik — azonban az indítvány most mellőztetett, más nemzetnek hagyatván főe' részben a' kísérlet, — kiknek példáján majd aztán okulhatunk. — Feltűnő a' kétnapi ülésben az is, hogy a' kk. és rr.-féle ezimezetés elmaradt 's helyette a' férfiasb „uraim“ megszólítás hozatván tetteg be. — A' követek napi díját Tóth Lőrincz 3 pfrakívánta leszállíttatni, azonban Madarász és Kossuth igen jelesen megvédték az 5 pftot, mert amaz szerint a' követség nem urfiak számára alkottatik, — és a' nemzet méltósága nem engedheti meg, hogy törvényhozója az első szükségekkel küzködjék: imez pedig még az 5 pftot is igen mérsékelnek lelé, — 's méltán, miután az csak magányos ember szükségéi fődőzésére van calculálva. Nem istudjuk, mire való volt szükmarkuságot praedicálni e' helyütt: vajha oly financialis ereje volna a' nemzetnek, hogy képviselőit minden mellékkjövédelen keresésétől menté tethetné! — A' ministerek egy része Bécsbe hivatott föl; mit hoznak onnan? — isten a' megmondhatója!

Bécs bennünket most folyton lélekzésben tart, a' burocracia, végromlását még nem érte meg, folyvást emelgeti gyalázatos fejét, míg tökéletesen le nem ütetik. Országgyűlésünk végéről bizonyost nem irhatok: alkalmasint váratlanabb leend az, mint sokan gondolják; — egyszer csak fölkeredünk, és azt veszik észre, hogy Pesten vagyunk. — Adja isten hogy minél előbb 's pedig hibetóleg nem azért, hogy borostyánokra nyugaszszuk fejünket. Mindenesetre a' tett mezeje nyílik meg: csak az kérdés: a' béke isteneé 'e' vagy ....? Golub Vilmos.

Mart. 31kején érkezett hosszánk köv. megnyugtató hír, mellynek értelmében a' független nemzeti miniszterjelöltek tárczákat elcállalni kések: „Kedves öcsém, fens. főh. nádor ur! A' független felelős magyar ministerium alakítása iránt készült 's az országos kk. és rr. által f. hó 23án kelt felírásukkal kir. jóváhagyásom alá bocsátott törvényekre nézve f. hó 28án kelt legfelsőbb válaszom folytán kir. jóváhagyásomat atyai szándékomból újabb bizonyossággal az országosan egybegyült kk. és rreket azon határozott kijelentéssel kívánom tudokra adni: miként a' felterjesztett törvények 15 §. értett válaszom értelmében e' szavakkal: „szent és sérthetetlen“ végeztessék; a' 2ik §. pedig így fejeztessék be: „s ez esetben a' mostani nádor es. k. főh Istvánnak személye hasonlóképen sérthetetlen;“ a' 3ik §. illetőleg, az érsekek, püspökök, prépostok 's apátoknak az illető magyar miniszter ellenjegyzései mellett kinevezését átruházhatlan ap. kir. hatóságomhoz számított 's azt, valamint az ország zászlósainak kinevezését, a' kegyelmezés jogának gyakorlását, a' nemesség, czimek és rendek osztását is, mindig az illető magyar felelős miniszter ellenjegyzése mellett, egyenesen magamnak fentartom. Ennek folytában tehát a' 18dik szakasz után külön szakaszban kimondandó lesz: hogy a' fen említett 's egyenesen magamnak fentartott tárgyakat a' személyem mellé rendelt felelős miniszter a' mellette levő álladalmi tanácsnokokkal és személyzettel fogja kezelni. A' 6dik §. illetőleg pedig arra kívánom a' hű kk. és rreket felszólíttatni: hogy addig is, míg azon közálladalmi költségek aránya iránt, mellyek az összes birodalmat közösen érdeklik, kölcsönös értekezés után a' jövő törvényhozás kir. megegyezéssel intézkednek, kir. udv. fentartásához 's a' közös diplomatiához és a' magyar hadsereghez megárvántató különféle katonai testületek ellátására szükséges költségekről jövedő beszámítás iránt jóváhagyásom mellett, ideigl. rendelkezés tétessék, — Végre a' honvédelmi miniszteriumot illetőleg: valamint a' honvédelmi szerkezet 's a' környüllállások szükségéhez képesti hadi ajánlatok körüli rendelkezést a' törvényhozás köréhez, a' rendes katonaságnak az országban elhelyését 's béke idejében alkalmazását pedig a' kir. helytartónak, a' felelős magyar ministerium utján gyakorlandó kormányzatához tartozónak elismerem; úgy viszont a' hű kk. és rreket kir. házhoz 's a' prag. sanctioval szentesített birodalmi kaposhoz hű ragaszkodásuktól bizton várom: miként önként átlátandják, hogy a' magyar hadseregnek az orsz. határain kívüli alkalmazása, nemkülönben a' katonai hivatalokrai kinevezések, a' szükséges birodalmi öszhangzás végett egyenesen csak legfelsőbb kir. elhatározásomtól függhetnek, ezen esetekbeni ellenjegyzés

tehát a' f. é. szent biza-
jesztett t.
1848. F.

Tó
népképe
alatt a'
közelebb
alapján v
nek: 1. §.
korlatáb
nem ére
rületébe
vazattal
Ezeken k
benszűle
sem gyűl
nóket kiv
lasztók.
ellátott k
községek
vagy ezs
híveseik
b) Kik r
vannak,
gyárral
del dolg
is, 100
képesek;
demiai n
ha Peste
nek. e) I
tokban l
ló tekin
— 3. §.
betöltöt
hozási n
Az orszá
tása, a'
területér
5. §. For
378 köv
's ugy a'
alapjára

A)
1 köv. B
kel 1, B
érseki és
Győr vár
1, Pozson
Soprony
Temesvá
Beckere
Békés-C
egyháza
Kikinda
Pápa 1,
H. M. Vá
B)
kitott vál
zon vár
joggal vá
rűlete kü
gyei 5,
8, Veszp
választó
várossal
szeg sz.
annyi né
pest egy
Kis-Mart
választó
hez a' me
zsony me
rosokkal
másik vál
tekhez, a
dók. Nyit
Trencsér
küld 8, A
2, Zólyon
pona kir.
Breznób
mellyhez
zandó né
k. váross
Bánya. E
val együ
lében k.

tehát a' folyvást kir. személyem körül leendő miniszterre lesz bízandó. 'S ezek azon észrevételek, melyekhez a' felterjesztett törvényczikket alkalmaztatni kívánom. Bécs, mart. 31. 1848. Ferdinand s. k.

Törvényjavaslat az országgyűlési követeknek népképviselet alapján választásáról. A' jelen év folyama alatt a' t. törvényczikk értelmében Pesten tartandó legközelebb országgyűlésre küldendő követeknek népképviselet alapján választására nézve ideiglen követekzők rendeltetnek: 1. §. Politikai jogélvezetet azoktól, kik annak eddig gyakorlatában voltak, elvenni a' jelen országgyűlés hivatásának nem érezhetvén, mindazok, kik a' megyékben és szabad kerületekben az országgyűlési követek választásában eddig szavazattal bírtak, e' jog gyakorlatában ezennel meghagyatnak. Ezekon kívül 2. §. Az országnak 's kapcsolt részeknek mind benszületett, vagy honosított, legalább 20 éves és sem atyai, sem gyámi, sem gazdai hatalom alatt nem levő lakosai, a' nőket kivéve, törvényesen bevett valláskülönbség nélkül, választók. a) Kik sz. k. városokban, vagy rendezett tanácsosallátott községekben 300 e. ft. értékű házat vagy földet, egyéb községekben pedig eddig birtokosként velt negyedtelket, vagy ezzel hasonló kiterjedésű birtokot, kizáró tulajdonul, vagy hitveseikkel 's illetőleg kiskorú gyermekeikkel közösen bírnak. b) Kik mint kézművesek, kereskedők, gyárosok telepedve vannak, tulajdon müllyel, vagy kereskedési teleppel, vagy gyárral bírnak 's ha kézművesek, folyton legalább egy segéd-del dolgoznak. c) Kik, habár a' fenebbi osztályokban nem esnek is, 100 e. ft. évenkénti állandó 's biztos jövedelmet kimutatni képesek d) Tudorok, sebészek, gyógyszer. ügyv., mérnökök, academiái művészek, tanárok, a' magyar tudós társaság tagjai, ha Pesten 100 ft, más egyéb helyeken 50 ft évi lakbért fizetnek. e) Kik eddig városi polgárok voltak, ha a' fenebbi pontokban leírt képességgel nem bírnak is. f) Jövedelmökre való tekintet nélkül a' lelkészek, községi jegyzők és iskolatanítók.

3. §. Választható mind az, kiválasztó, ha életének 24 évét betöltötte, 's a' törvény azon rendelkezésnek, miszerint törv. hozási nyelv egyedül a' magyar, megfelelni képes. 4. §. Az országnak követküldés végett választókerületekre felosztása, a' megyék, kerületek és sz. kir. városok törvényhatósági területére és önállására nézve semmi változtatást nem okoz. 5. §. Fog pedig állani a' képviselőház, Erdélyt ide nem értve 378 követhől, kik mindnyájan egyenlő szavazattal bírandnak, 's ugy a' népszám, mint területi 's közigazgatási tekintetek alapján tett aránylagos felosztással következésképp választatnak:

A) Egyes községek által küldendő követek: Ó-Arad küld 1 köv. Beszterce-bánya a' hozzá tartozó bányász-telepekekkel 1, Buda 2, Pest 5, Debreczen 3, Eszék 1, Esztergom, az érseki és Sz. György és Sz. Tamás városokkal 1, Fejérvár 1, Győr város 1, Kassa 1, Komárom város 1, Körömcz 1, Pécs 1, Pozsony, Pozsony-váraljával 2, Selmecz, Béalabányával 1, Sopronváros 1, Szabadka 2, Szatmár-Németi 1, Szeged 2, Temesvár 1, Ujvidék 1, Zombor 1, Baja Istvánmegyével 1, N. Beeskerek 1, Békés város 1, Jászberény 1, Bősörmény 1, Békés-Csaba 1, Csongrád város 1, Czegléd 1, Eger 1, Fél-egyháza 1, Gyöngyös 1, Gyula 1, Halas 1, Kecskemét 2, N. Kikinda 1, N.-Körös 1, Makó 1, Miskolcz 2, Nyiregyháza 1, Pápa 1, Szarvas 1, Szentés 1, N. Várad, Várad-Olaszival 1, H. M. Váshely 1, Versecz 1, Zenta 1.

B) Megyék, szab. kerületek és városok vidékeiből alakított választó kerületek, melyek követeinek választásában azon városok részt nem vesznek, melyek saját követküldési joggal vannak fenebb felruházva: Mosony megye választó kerülete küld 2, Győr megyei 3, Komárom megyei 4, Fejér megyei 5, Tolna megyei 6, Baranya megyei 7, Somogy megyei 8, Veszprém megye, Pápát kivéve 6, Zala megye, hol egyik választó kerület főhelye Kanizsa, 9, Vas megye, Kőszeg sz. k. várossal együtt küld 10, egyik választó kerület főhelye Kőszeg sz. k. város, másiké Szombathely, melyekhez a' megye annyi népeségű vidéket eszotal, mennyi a' 9 követséghöz képest egy követ-választásra megkívánatik. Soprony megye, Kis-Martón és Ruszt sz. kir. városokkal együtt küld 6, egyik választó kerület főhelye Kis-Martón, másiké Ruszt, melyekhez a' megyéből aránylagos népeségű vidék csatlандó. Pozsony megye, N. Szombat, Sz. György, Bazin és Modor k. városokkal küld 8, egyik választó kerület főhelye N. Szombat, másik választó kerület főhelye sz. György, mely választó kerületekhez, a' megyéből aránylagos népeségű vidékek csatlандó. Nyitra, Szokolca k. várossal küld 11, Trencsény m. Trencsény k. várossal, mint egyik választó kerület főhelyével küld 8, Arvam. küld 2, Liptó m. küld 2, Turóc megye küld 2, Zólyom megye, Breznóbánya, Libetbánya, Zólyom és Korpona királyi városokkal küld 3, egyik választó kerület főhelye Breznóbánya, mely kerülethez Libetbánya, másiké Korpona, melyhez Zólyom k. város is csatlандó, a' követszámhoz arányzandó népeségű megyei vidékekkel. Bars megye, Uj-Bánya k. várossal együtt küld 3, egyik választó kerület főhelye Uj-Bánya. Esztergom megye küld 2, Hont megye, Bakabányával együtt küld 3, Nógrád megye küld 6, Pest megye, a' keblébeni k. városokat és saját követküldésre jogosított kecske-

mét, inagykörösi, és czeglédi községeket ide nem értve, küld 10, Bács megye, a' keblébeni k. városok 's Baja és Zenta kivételével küld 10, Verőce megye küld 4, Szerém megye 3, Pozsega megye, Pozsega sz. k. várossal, mint egyik választó kerületi főhellyel küld 2, Heves megye, Egert és Gyöngyöst ide nem értve 8, Borsod megye, Miskolcz nélkül 6, Gömör megye 6, Szepes megye, Lőcse és Kézsmárk sz. k. városokkal, mint választó kerületi főhelyekkel 's a' szepesi XVI. városkerülettel együtt küld 6, Sáros megye, Eperjes, Bártfa, Szeben sz. kir. városokkal, mint választó kerületi főhelyekkel együtt küld 6, Torna megye 2, Abauj megye 5, Zemplén 8, Ung 4, Bereg 4, Krassó 6, Temes megye, Temesvárt és Verseczet kivéve 8, Torontál megye, N. Beeskereket és N. Kikindát kivéve, küld 9, Csanád megye, Makót kivéve 2, Csongrád megye, H. M. Váshely, Szentest és Csongrád várost kivéve, küld 2, Békés megye Gyulát, Csabát, Szarvas és Békés v. kivéve küld 2, Mármaros m. 6, Bihar megye, N. Váradot és Várad-Olaszit kivéve, küld 12, Szatmár megye, Szatmár v. kivéve N. Bánya várossal, mint választókerületi főhellyel 7, Szabolcs Nyiregyházát kivéve 6, Ugoasa 2, Arad 6, Krasznam. és Zilah v. mint egyik választókerületi főhely, küld 2, Közép-Szolnok megye 3, Zaránd 2, Kővár - vidéke 2, Jász-kun-kerületek, Jász-Berényt, Halast és Félégyházát kivéve 4, Hajdu-kerület, Bősörményen kívül 2, Tengerme. l. k. u. m. Fiume, Buccari és Winodoli kerületek, mindenik kerület 1 követet, összesen 3, Horvátország 16, horvát határvidék, u. m. likkai, oltoicsáni, ogulini, szlunni, Isó báni, 2 ik báni, varasd-körösi 's varasd-sz. györgyi ezredek, mindenik ezred küld 1; összesen 8, szerémi végvidék, u. m. gradiskai, bródi és pétervári ezredek, mindenik 1 követet, összesen 3, Csajkások kerülete küld 1, bántási végvidék, u. m. német-bántási, oláh-bántási és illyr-bántási ezredek, mindenik 1 követet, összesen 3. Összesen 377 követ.

Erdély, ha csatlakozni akar, küld a' t. törvényczikk szerint, keblében felosztott 66 követet. 6. §. Minden egy követ-választás végett egy külön választókerületnek kell alakítani, 's mindegyik választókerület csak egy országgyűlési követet választ. 7. §. Minden megyének a' jelen törvény kir. szentesítése után legfőlegb 20 nap alatt tartandó közgyűlésében: a) A' megyének választókerületekre az 5. §-ban meghatározott követszám szerinti felosztása, 's e' kerületeknek az 5. §-ban foglaltakon kívül kijelendő főhelyei, a' kisgyűlés, vagy a' hol ez tartatni nem szokott, alispánilag összehívandó küldöttség által előleg készítendő terv nyomán, a' népeség számára 's illetőleg a' lakások helyén kívül szavazandó választók könnyebbégére való tekintettel megállapítatnak. b) A' jelen törvény rendeleteinek végbehajtására 's általában a' választási ügynek minden ágazatban kezelésére 's vezérlésére egyik alispán elnöklése alatt egy több tagból álló, 's a' belügyek miniszterével közvetlen érintkezésbe lépendő központi választvány választatik oly módon, hogy abban a' megyének külön választó kerületei mind képviselve legyenek, 's kellő arányban a' községek előjárói is részt vegyenek. 8. §. A' 7ik §. a) és b) pontjai szerint a' választó kerületek 's a' központi választvány alakítására nézve teljesítendőket a' szabad kerületekben szinte a' közgyűlés, szabad kir. városokban, 's az 5. §. a) pontja szerint országgyűlési szavazattal felruházott egyéb községekben pedig a' bel- és kültanács közös ülésükben teljesítendik. 9. §. Középponti választványt azon megyékben, szabad kerületekben 's városokban is kell alakítani, melyek csak egy országgyűlési követet választandnak. 10. §. A' 7. és 8dik §§. értelmében hozandó határozatok a' belügyek miniszterének haladék nélkül megküldetnek. 11. §. A' központi választvány tagjai a' köv. hitet teszik le: Én N. N. esküszöm 'stb. hogy mindazt, mit az országgyűlési követ (vagy követek) választására nézve az ország törvénye szerint kiküldetéshez képest teljesíteni tisztemhez tartozandik, híven, részrehajlás nélkül, lelkiismeretesen teljesítem. Isten engem 'stb. 12. §. A' központi választvány kiküldetése után legfőlegb egy hét alatt összeülvén: a) A' vezérlése alá tartozó mindegyik választókerületre nézve a' választók összeírására 3 tagból álló küldöttséget nevez. b) Meghatározza a' napot, melyen a' választók összeírása a' kerületenkint e' végett kijelendő helyen kezdetét veendő, 's a' kezdő nap beszámításával 14 egymásután következő napon félbenszakasztás nélkül folytatatni fog. 13. §. Az előző §. b) pontjában említett határnap, a' központi választvány általi kitérésétől számítva 21 napnál rövidebb, 30nál hosszabb nem lehet 's körlevelek, az egyházi szószékből hirdetések, a' hirdetéseknek helységenként nyilvános helyekeni kifüggesztése 's más e' részben szokásban levő módok használata mellett lehető legnagyobb nyilvánossággal, haladék nélkül köztudomásra boesátandó. 14. §. A' választók összeírására kinevezett küldöttségek a' kijelölt helyeken a' 12. §. b) pontjában említett 14 nap lefolyása alatt naponként ülést tartanak 's a' bejegyzetetés végett magokat jelentő választókat, a' miniszterium által e' végett a' központi választványnak idejében megküldendő táblás jegyzékekbe bejegyzik. 15. §. Az összeíró választványt az eddigi megyei választók, 's ille-

tőleg városi polgárok lajstromai, az adóbeli rovásos összeírások 's más hasonló adatok használásul átadatván, képes-ségüket a' bejegyzés végett jelentkezők, mennyiben az összeíró választvány arról a' kezeinél levő adatokból meg nem győződnek, igazolni tartoznak. 16. §. Az összeíró küldöttség a' választónak, kit bejegyez, ezt szóval is kijelentvén, a' bejegyzett választók neve után az igazolásul szolgáló adatokat, az összeírás jegyzéknek e' végett nyitandó külön rovatába sommás kivonathban bevezeti, egyszersmind pedig azokról is külön névjegyzéket készít, kik bejegyzetelésük végett magokat előtte jelentették, de attól általa elmozdítottak. 17. §. Az összeíró küldöttségek az összeírás 3 egyenlő példányban vezetik 's aláírásaikkal ellátva a' 12. §. b) pontjában említett 14 nap elteltével a' középponti választványt haladék nélkül beadják. 18. §. Az összeíró választványok által beadandó összeírások egyik példány, a' középponti választvány által meghatározandó 's előre közhírré teendő nyilvános helyen mindenki általi megtekinthetés végett több napon át ki fog tétetni. 19. §. Az, ki az összeíró választványt a' bejegyzéstől elmozdított, valamint az is, ki másnak bejegyzése ellen észrevételt tenni kíván, az összeírásnak e' tekintetben megigazitására a' középponti választványhoz folyamodhatik. 20. §. Az, ki bejegyzetetés végett magát az összeíró választványok egyike előtt sem jelentette, e' végett többé a' középponti választványhoz nem járulhat. 21. §. A' középponti választvány a' választók összeírásának bevégezése után legfőlegb egy hét alatt összeülvén: a) Az illető küldöttségek által beadott összeírásokat, és b) a' 14. §. értelmében benyújtott folyamodásokat megvizsgálja. c) Azok jegyzékét, kiket a' beadott folyamodások folytában az összeírásból kihagyandóknak, vagy ahoz adandóknak határoz, a' beadott összeírás mindegyik példányához az elnöknek és jegyzőnek aláírásával hozzácsatolja. d) Az összeírásoknak minden beadott folyamodások tárgyalása melletti tökéletes kigazitásaig üléseit naponként folytatja. — Ezek megtörténte után e) Az eképen megigazitott összeírásokból egy példányt a' választásnál használásul megtartván, egyet a' hatóság levéltárába tesz be, egyet a' belügyek miniszterének, ülései megkezdésétől számítva legfőlegb 14 nap alatt, beküld. 22. §. A' központi választvány minden tanácskozásirol a' jelenlevők neveinek pontos följegyzése mellett a' kebléből választandó jegyző által rendes jegyzőkönyvet vezetett, 's annak egy példányát a' levéltárba tevén, másikat a' belügyek miniszterének időszakonként felküldi. 23. §. A' központi választványt, valamint az összeíró küldöttségeknek is, ülései nyilvánosnak. 24. §. Az országgyűlési követváltás határnapja iránt a' központi választványok után a' miniszterium akint intézkedik, hogy a) bekövetkezése előtt 15 nappal az illető törvényhatóságban közhírré tételbessék 's b) az országgyűlés megnyitását legalább 4 héttel megelőzze. 25. §. A' választás határnapja kitézetvén, a' központi választvány elnöke azt a' 13. §-ban említett módon, lehető legnagyobb nyilvánossággal, haladék nélkül közhírré téteti 's a' központi választványt azonnal összehívja. 26. §. A' központi választvány minden választó kerületre a' választás vezérléséül egy elnököt 's jegyzőt, és szükség esetére helyetteseket is választ. 27. §. A' megválasztott elnök a' választásra kitézett napon az illető kerület főhelyén a' választók gyülekezetét a' központi választvány által meghatározandó 's előre szinte közhírré teendő órában megnyitván, bármely választónak joga van az országgyűlési követségre egy egyedet ajánlani. 28. §. Választásnál szavazati joggal csak azok bírnak, kik a' fenebbiek szerint kerületenkint készítendő összeírásában foglaltatnak 's csak azon kerületben bírnak szavazati joggal, melyben összeírva vannak. 29. §. Az összeírásban foglaltak közül a' választási jog senkitől meg nem tagadtathatik. 30. §. Ha a' választók megnyitott gyülekezetében az országgyűlési követségre csak egy egyedet ajánlatik 's annak, vagy több ajánlott közül egynek megválasztásában a' választók közakarattal özpontosolni látszanak, az elnök az összegyűlt választókhoz azon kérdést intézendi: vajjon az általa megnevezendő illető egyednek megválasztásában közakarattal megnyugosznak é, vagy szavazni kívánnak? 's ha 10 választó szavazást kíván, azt azonnal megrendeli, különben a' választást befejeztnek, 's az illető egyedet a' kerület által megválasztott országgyűlési követnek nyilvánítja. 31. §. A' választás szavazásra boesátatván, azon választók mindegyike, kik országgyűlési követet ajánlottak, a' hely színén jelenlevő választók közül két egyedet nevezend 's az eképen mindegyik ajánlottnak részéről nevezendő egyedek az elnökkel 's a' szavazat nélkül jelen leendő jegyzővel együtt képezendik a' szavazatszedő választványt. 32. §. A' szavazás a' szavazó nevének a' küldöttség általi följegyzésével, a' szavazatszedő választványt egyedüli jelenlétében: a' szavazatok összeszámítása mindazáltal nyilván történik. 33. §. A' szavazás megkezdetvén, mindaddig, mig magát szavazó jelenti, félbenszakasztás nélkül folytatandó. 34. §. Ha a' szavazás bevégeztével a' szavazók általános többsége egy egyed mellett nyilatkozik, a' megválasztott országgyűlési követnek azonnal kijelentik.

—35. §. Ha a' szavazók általános többségét azok közül, kikre a' szavazás történt, egyik sem nyerné el, azon két egyed között, kik aránylag legtöbb szavazatot nyertek, újabb szavazás történik.—36. §. Ezen másodszori szavazás, mennyiben a' szavazók sokasága miatt, az első szavazással egy napon nem végezethetnék be, a' következő napon fog megkezdeni, 's mindenesetre egyfolytában befejeztetni.—37. §. A' kitűzött két egyed közül az, ki egy másodszori szavazás alkalmakor az abban résztvevő választók szavazatának többségét megnyeri, megválasztott országgyűlési követnek azonnal kijelentetik.—38. §. A' választók összeírása egyik hiteles példányának választás alkalmakor a' szavazatszedő küldöttség kezénél kell lenni.—39. §. Kiki csak személyesen szavazhat.—40. §. A' választóknak összeírásánál v. választásnál fegyverrel megjelenni nem szabad.—41. §. Az összeírás és szavazatszedő küldöttségek tagjai a' törvény 's nemzeti becsület őtalmá alatt állnak, 's rajtok elkövetett bármely sérelmek bünvádi eljárás mellett a' vétséghez aránylag lesznek megfenyítendők.—42. §. Mind a' választók összeírásánál, mind a' választásnál a' rendfenntartás joga, 's kötelessége a' kiküldött elnököt illeti, kiszükség esetében e' célra fegyveres erővel is rendelkezhetik. Továbbá

34. §. A' szavazatszedő küldöttség a' választás folyamáról rendes jegyzőkönyvet vezetettvén, azt választás befejezésével az elnök és jegyző 's a' szavazatszedő küldöttségnek legalább két tagja, 3. példányban aláírják 's egy példányt a' megválasztott követnek azonnal kezébe juttatván, a' másik kettőt levéltárban fenntartás 's illetőleg a' belügyek miniszterének leendő átküldés végett, a' központi választványoknak beadják.—44. §. A' megválasztott követnek kezébe juttatott választási jegyzőkönyv megbízólevél gyanánt szolgál.—45. §. A' választás vezérlésére kiküldött elnök azon kerületben, melyben a' választásnál elnököl, követték nem választathatik.—46. §. A' jelen törvény rendeleteinek illetők általi teljesítésére a' miniszterium felügyel 's az e' végett megkivántató utasításokat 's rendeleteket az illető központi választványokhoz intézi.—47. §. Azon választások iránt, melyek törvényessége bármely tekintetből kérdésbe vétetnek, a' képviselő tábla intézkedik.—48. §. A' kebelökbeli azon községeket, melyek az 5. §. szerint az illető királyi városokkal egy választó kerületet képezendnek, a' város területéhez legközelebb fekvő helységek közül az érdeklött városokkal egyelértve, az illető megyék jelelendik ki.

49. §. Az illető vegyes kerületekre eső választók összeírására mind a' megyei, mind a' városi központi választvány két két tagot nevez 's e' 4 tagból álló küldöttség mind a' városban, mind az azzal összekapcsolandó megyei községekben a' választók összeírását a' jelen törvényben megállapított elvek szerint közösen teljesítendő.—50. §. Azon esetben, ha a' 49. §. szerint munkálkodó vegyes küldöttségnek valamely előforduló kérdés eldöntésében a' szavazatok egyenlők lennének, a' küldöttségből minden illető előforduló egyes esetre nézve külön teendő sorshuzás után egy tag ideiglen kilép, 's a' fenforgó kérdést a' többi tag szavazattöbbséggel dönti el: az illető kérdés eldöntése után azonban mind a' 4. küldöttségi tag munkálkodását ismét együtt folytatandja.—51. §. Választásra elnököt azon közhatalóságnak központi választványa nevez, melynek kebléből az illető vegyes kerülethez legtöbb választó járul: a' jegyzőt ellenben azon hatóság központi választványa küldi ki, melyhez a' kérdéses vegyes kerületbeli választók kisebb száma tartozik, 's oly esetben, midőn egy illy vegyes kerületre két városi hatóság esik, a' szavazatszedő küldöttséghez mindenik egy egy tagot küld, kik közül egyik a' jegyzői tollat vezeti.—

52. §. A' vegyes kerületek alakításához járuló megyék 's városok között a' jelen törvény végrehajtásának érdemében támadható kérdéseket, az illetők meghallgatásával, ezen

törvény rendeleteinek értelmében, a' miniszterium intézi el.—

53. §. Horvátországban a' választó kerületeket, az országgyűlési követeknek az 5. §. ban részére kijelölt számához képest, a' jelen törvény elveinek alapján Zágráb, Varasd, Körös megyék a' kebelökbeli kir. városok 's a' túrmezei kerület között felosztani a' tartományi gyűlés fogja, melyre nézve az 1845. évi sept. 14. én kelt udvari rendelet ezennel visszavetnek kijelentetik.—54. §. Ezen tartományi gyűlés egyszersmind a' földi táblához két követet fog küldeni.—55. §. Addig, míg a' végvidékek politikai rendezése iránt a' törvényhozás részletesen intézkedni fog, a' horvátországi végvidékekben az országgyűlési követek választás módját hasonlóképen a' tartományi gyűlés, a' drávántuli egyéb ezredekben a' bán, a' többi végvidéki ezredre, valamint a' csajkások kerületére nézve is a' miniszterium határozza meg.—56. §. Mindegyik országgyűlési követnek az országos pénztárból 5 pft. napidíj 's lakbér fejében évenként 400 pft. fizetetik.—57. §. A' pénzügy 's közmunkák miniszterei megbízatnak, hogy az országgyűlési tanácskozásoknak Pesten leendő folytatásához megkivántató alkalmas helyről gondoskodjanak.

Debreczen mart. 20. kán. A' milly mértékben tévedt, különben halhatlan Kölcseynek abban, mert nemzeti eszményképünket a' mult fényugriból szövén össze, a' jelen feletti desperatiojában azt mondá, hogy a' régi dicső nemzet névben él csak 's többé nincs jelen: ép oly igaz volt Vörösmartynak, midőn látok ihlettségében azzal biztatott: „még jöni fog egy jobb kor.“ Ime mik még kevéssel ezelőtt is csakugyan tünnek föl mint az emberiség virágainak kelyheiből lehullott ábrándcsöppek, arra szolgálók, hogy enyhítsék a' jobbák szebb lét után sovargó szomját, megtestesülve a' vén Saturnus méhében, a' nagyszülészstanár avatott dajkálása mellett: hosszas vajadás nélkül megszülettek, a' jogszabadság és nemzeti önállóság isteni magzatai. Valóban héber fogalom szerint majd azt kell hinnünk, hogy isten kiválaszt egyet a' többi nemzet közül 's jelenben a' magyar lón kedvenc, főleg ha nem mint másutt, vér, hanem a' kebelöltáron lobogó lelkesedés tüke-resztségét kapják az ujszülöttek! Abakkor boldogabb örömatya szélese' világon nem leendő nemzetnél! De hogy ezen praeambulum után tárgyamhoz térjek, városunk a' politikai ujjászületés e' nagyszerű szakában alig értesült a' dicső fejleményü pesti eseményekről: azonnal kiltzte a' szabadság lobogóját. Mint valamely arab mesebeli bűvös kéz illetésére, egyszerre megnyiták a' zárt ajtók 's a' lelkesedés prismáján, bár ezelőttsem volt szellemi életünk rónáinkhoz hasonlólag, emelkedések és zöldsület nélkül, az előttünk 's méltán tündérszínekkel csillogó ujdonságok közzététele végett mart. 20. ik napján a' pompás városház nagy termében közgyűlés tartott, mi azóta majd minden másod vagy harmadik napon megújul. Özönlött a' nép 's minden arcon látható volt a' magasztosság hévfoka, azokat sem véve ki, kik mókuskint, melynek odvában hol lakik, mindig két ablaka van, 's a' szelek járása szerint, hogy kényelmesen mulasson, majd egyiket, majd másikat tapasztja be, míg Pestbuda felett fellegek tornyosultak, másfelé kerestek derűs láthatárt, mihelyt pedig ott derülni kezd, már aztán igazi vagy mondva készült buzgalommal é, mint az ajtatlan mozlim a' szent város felé, arra fordítják nézeteiket. A' nép által akarajtok 's érzelmeik tolmácsolására, az eddigi közgyűléseket constituálni szokott elemekhez, hat képviselő választott, kik votum informativummal ruháztattak fel 's mint hallom, még a' törvényszéki ülésenkél is, mi által csak bizalom és megnyugvás idézethetik elő, mert ha a' képviselőiben személyesített nép látja, hogy az igazságszolgáltatás Péterre részrehajlatlanul gyakoroltatik, hiszi, hogy szükség esetében Pál is hasonló jótékonyágban részesülend, mi által, hogy nagyobb tisztelet áll elő a' bírák iránt, önként értetik. Gyűlés

megnyitása után, első emelt szót a' népképviselők egyike a' széplelkű Farkas Károly, lelketrázó melegsavakkal indítványt tevén, miszerint megtoldva még egy azon kedélyünk mélyéből felszökkeléssel ohajtást tolmácsoló ponttal, hogy kegyeskednék felséges királyunk az évek bizonyos szakát e' honban tölteni, tenné magáévá városunk az isméretes pesti pontokat, 's továbbá küldetnék hálás köszönet magas buzgalomkérttelj-hatalmu kir. helyt. ő fenségének 's politikai megváltónk Kosuth Lajosnak polgári oklevéllel együtt, az indítvány a' minden jó ügy meleg barátja Csapó János és Komlóssy Imre lelkes közremunkálatuk mellett, harsány éljenzések közt elfogadtatott. Ezután fölolvastattott a' kir. helytartótanács azon intézvénye, melyben tudtul adja az előző vizsgálat megszüntetését 's azon ideiglenes bizottságot, mely jövőben torlólág kimondja a' nyomtatványok és rajzok illetőleg a' vétséget, hogy aztán a' sajtóvétkes, illető hatóságához áttétessék. Lehetetlen esetelni azon áradozó lelkesedést, mely a' sajtószabadság és Stancsics kiszabadultának hallására villanszerűleg megragadta a' közönséget. Átkok szórtak az ezelőtti szűkkelbű censura szellemi auto da féjára, ezer éjlen a' pesti ifjuságra kiküzdött műveért! Hosszas vitát idézett elő e' tárgynál azon kérdés: vajjon az intézvény mellékletében velünk tudott bizottság, általánosan az egész hon vagy csak kizárólag Pest városra tartozik é? Miután főleg szeretett népszónokunk nyomtatékos okaival mutogatá physikai lehetetlenségét annak, hogy azon választvány az egész hazában elkövetendő sajtóvétségek felett bíraskodhatnék, abban történt a' megállapodás, miszerint városunk is nevezett ki önkéblében egy bizottványt 's neveit felküldte a' helytartótanácshoz megerősítendés végett. E' nap estéjén nagyszerű látványok körrajjai tárultak fel szemünk előtt. Stancsics kiszabadultának ünnepejére egy részről a' város fényesen ki volt világítva, más részről a' népszerű Farkas Károly, sokszoros érdemeinek hálás méltánylásul fáklás zenével tiszteltetett meg a' lelkes ifjuságtól. Az éj szünni nem akaró éljenzések közt folyt le. A' nemzeti kórkárdák ekkor tüzetek fel először a' fővegekre, mi azóta oly kelendőséget kapott, hogy többé nem kaphatók, 's új megrendeléseket kellett tenniök a' kereskedőknek nemzeti szalagokért. Még a' híres „debreczeni talyigások“ is kórkárdásan járnak. Másnap mart. 21. és 24. én a' nemzetország felállítása addig is, míg honvédelmi rendszerünk országosan rendszerezettetik, elhatározottat 's a' nmélt. helyt. tanács megkéretni rendeltetett, az e' célból szükségeslendő fegyvermennyiségről gondoskodásra. Valóban itt van ideje hogy több gondot fordítsunk ezután honunk gymnasticai kiképzésére 's nem eresztve el nyom nélkül füleink mellett Guts - Muths gymnasticájának dörgő szavait, mig nemesítünk lovat, birkát, káposztát 's burgonyát, a' teremtés remekére is gondoljunk 's a' testgyakorlat teoriáját, teszem Jahn Turnkunstját, alkalmazzuk! E' napon a' katonatartás — miután nincs többé szűz váll! — kivétel nélkül minden házbirtokosnak kötelességeül tététt 's egy katonai laktanya hová hamarabbi építettségére, melyhez már az épületi anyagszerek is megvannak, intézkedések tététték. Szabolcs megyének, a' vasutvonal Debreczen felé vezetendése iránt, figyelembe vehetendő ajánlatok tététele mellett az országgyűléshez nyújtott kérvényünk pártoltatása végett, hozzá mint szinte egyéb hatóságokhoz is intézett körlevelünkre küldött válaszaért, melyben okaink nyomtatékoskosságot látva, közrehatását igéri: köszönet szavaztatott. A' közgyűlések még mindig folyván, ha mi érdekes merülend fel: más alkalommal közlendem.

Nagy.

E l e g y. A' pesti 12 ponthoz csatlakoztak még az általunk már említettek kivül N. Várad, Eger, Hódmező-Vásárhely, Szatmár-Németi, Esztergam, és Bácsbodrog megyék — Az országgyűlésnek hirszerint april. 12. kén szakad vége. — Velenczétől egész Majlandig az egész vidék fölzendült 's respublika kiáltott ki. Mantua is a' lázongók kezére jutott.

40ik szám.

Gőzhajók járása.

Pestről Bécsbe naponkint, Győrrel kapcsolatban.
Indulásóra: reggeli 7 óra.
 Pestről Zimonyba minden kedden, lefelé Eszéken, fölfelé Titelen át.
 „ „ minden pénteken lefelé Titelen, fölfelé Eszéken át.
 „ Orsovára minden vasárnap, Galacz és Konstantinápolylyal kapcsolatban az oláh részen.
 „ „ minden csütörtökön, Galacz és Konstantinápolylyal kapcsolatban a' török részen.
 „ Odessába april 9 és 23. dikán az ugyanezen napokon Orsovába induló gőzössel.
Indulásóra: reggeli 6 óra.
 Szolnokból Szegedre minden kedden és pénteken reggel
 Szegedről Szolnokba minden vasárnap és szerdán reggel. Pesten april 1. jén 1848. Az első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási társaság főügynöksége.

É R T E S Í T Ő.

1848.

Csőd fegyverkészítésre.

Azon puskaművesek és szíjgyártók, kik a' pesti nemzeti őrsereg fegyverzetét és az ahoz kivántató szíjgyártó munkát, (a' szervitáknál, az őrhaditanács teremében megtekinthető minták szerint) lehető gyorsasággal és jutányosan elkészíteni vállalkoznak, mátol számítandó 8 nap alatt szándékukat, és a' föltételeket írásban jelentsék a' nemzeti őrsereg főparancsnokánál Rottenbille, Leopold umál. — A' megkivántató eszközök következők: egyesővi puská szuronyonnyal, puskaszíj, szíjöv, szuronytok, és töltéstáska, rövid kard börtokkal, kardszíj, dzsida. Kelt Pesten april 4. sőjén 1848b. Az őrhaditanács határozatol

Hirdetvény.
 A' nagyméltóságu magyar kincstári intézvény következtében, az esztergami érsekség révén kikötése mellett, jövő april hónap 11. dik napján délelőtti 10 órára Bálvány-szakalosi pusztában tartandó árlejtés, midőn a' szerződési föltételek előadandók, addig is pedig a' gutai pftnyi bánompénzzel ellátva, fölülemlített helytisztségűnél láthatók lesznek, ezennel hirdette-
 szérül a' Vágdunai töltések tekes nemes Komárom vármegye határozata és elfogadott tervszerinti kiigazítására, felsőbb helybenhagyás nyil-
 tik; a' szándékozók vállalkozók tehát azon alkalommal elégséges tehe ősegeikről biztosítást előmutatván az egész munkához mérsékelt 1000 pftnyi bánompénzzel ellátva, fölülemlített helytisztségűnél láthatók lesznek, ezennel hirdette-
 re és időre megjeleneli hivatalosak. 3—3

Dunavizállítás: Budán, mart. 31. kén: 8' 4" 5" az 0 fölött.